

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

ESCHATOLOGIE SPÁSY

- 8 Rozhovor s ochráncem přírody Jakubem Kašparem – O. Kolář
- 24 Žijeme v jedné církvi: Moravskoslezský seniorát – D. Ženatá
- 39 Povodňový deníček – Š. Janča
- 43 Komunitní průkopnictví – J. Tomeš

Nevíte, co pod stromeček?

Darujte předplatné
časopisu Český bratr!

450 Kč/rok

včetně dárkového certifikátu
pro obdarovaného

objednávejte **do 16. 12. 2024**
na eshop.e-cirkev.cz nebo
na ceskybratr@e-cirkev.cz

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *J. Vokoun*
- 8** Rozhovor s ochráncem přírody
Jakubem Kašparem – *O. Kolář*
- 11** Eschatologie spásy v Novém zákoně –
J. Mrázek
- 13** Když umírá někdo blízký – *A. Šůra*
- 15** Hřbitov, kostel, voda, les? –
J. Hofmanová
- 18** Otázka na tělo – *E. Karásková*

MOJE CÍRKEV

- 24** Pestré tradice a různé teologické
důrazy – *D. Ženatá*
- 27** Mladí evangelíci letos zamířili
do Svitav – *K. Termerová*
- 29** Církev přivítala představitele
Světového luterského svazu –
D. Hamrová
- 30** Řízení ve věci kázně v ČCE – kde to
pořád drhne – *A. Csukás*
- 32** Poděkování z Olomouce – *O. Holubec*

DIAKONIE

- 35** Co dělat po povodních – *A. Šůra*
- 37** Budujeme nový komunitní domov pro
seniory. I s vaší pomocí – *E. Švihálková*

SLOVO

- 39** Povodňový deníček – *Š. Janča*
- 43** Komunitní průkopnictví – *J. Tomeš*
- 45** O věcech posledních – *L. Rozbořilová*
- 47** Zahraniční spolupráce evangelických
škol přináší nové plody – *J. Vybíral*
- 48** Kristus jde na sever – *Z. A. Eminger*
- 50** Canto ostinato: Listopad, prožitky
blízké zimy – *J. Hofmanová*
- 51** Chvalčovské miniatury počtvrté –
J. Pejla
- 52** Moderátorství Zaplatpánbů – *M. Halaš*
- 53** Poslední slovo – *P. Hanych*

ÚVODNÍK

Nehodící se škrtněte

V Horní Lidči na Valašsku měl vyrůst nový domov pro seniory. Projekt byl připraven, vedení obce se podařilo sehnat i potřebné peníze. Zdálo se, že stavbě nic nebrání. Jenže ouha. Proti projektu se zvedla vlna nevole u části místních obyvatel. Těm vadila především lokalita stavby v blízkosti základní školy. V referendu, které si obyvatelé vymohli, pak vystavili výstavbě stopku. Mezi argumenty oponentů se objevily i takové, že „na lidi v poslední fázi života nebývá hezký pohled“. Nepříjemný pohled by prý byl i na projíždějící sanitky a auta pohřební služby.

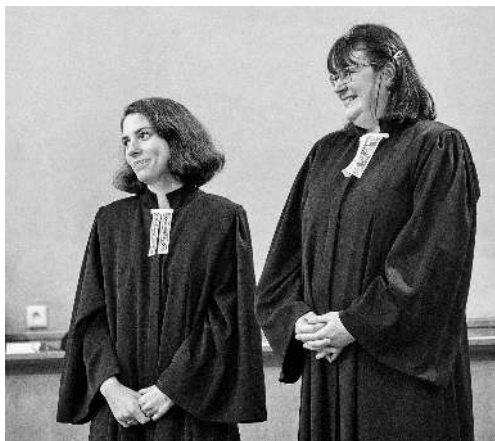
Tato smutná kauza ve mně vzbudila řadu otázek. Kde pramení taková zatvřelost a odmítavost vůči blízkosti zařízení sociálních služeb? Proč v poslední době ve společnosti sílí trend zvaný NIMBY (angl. „not in my backyard“ – „ne na mém dvorku“)? Možná si vzpomene i na jiné incidenty, např. petici odmítnutou stavbu chráněného bydlení pro lidi s mentálním postižením v jihomoravské Svitávce. Tamější obyvatelé měli strach, že by klienti mohli být nebezpeční. Naši společnost považujeme za sociálně zdatnou, přesto však zranitelné lidi stále odkládáme kamsi na okraj. Jako bychom se řídili byrokratickým pokynem: „Nehodící se škrtněte.“ Co je nehezkké, nepříjemné, to odsouváme, schováváme. Právě v souvislosti s koncem života mě zaráží, jak je tento přístup krátkozraký – copak se jednou nebude týkat každého z nás? Copak nechceme, aby i o nás a naše blízké bylo dobře postaráno? Jasnou odpověď na to, kde se v nás taková tvrdost srdcí bere, nemám. Jsem si ale jistá, že to není kristovské. Vždyť Ježíš byl právě těm všelijak společensky „škrtnutým“ nejvíc nablízku. V tomto čísle našeho časopisu jsme se proto pokusili nastavit trochu jiný pohled – přijímající a otevřený. Snad v něm najdete inspiraci a oporu i pro tak nelehké téma, jakým je lidská smrtelnost.

Adéla Rozbořilová

Nově ordinované farářky

V neděli 20. října byly v pražském kostele U Salvátora synodním seniorem Pavlem Pokorným při slavnostních bohoslužbách ordinovány ke službě Slova a svátostí farářky Českobratrské církve evangelické Tereza Halasová a Eliška Vančová.

V úvodu se nové kazatelky krátce představily. Kázáním posloužil Pavel Pokorný, blok večere Páně vedla náměstkyně synodního kurátora a výpomocná kazatelka Simona Kopecká. K vysluhování se připojily i nové farářky.

Součástí bohoslužby byly také pozdravy hostů a blízkých. Za mentory pozdravili Tomáš Trusina a Olga Mrázková, v jejichž sborech ordinandky vykonávaly roční vikářskou praxi.

Obě dvě zároveň od letošního podzimu nastoupily na svá nová působiště. Eliška Vančová slouží ve farním sboru ČCE v Chrudimi, Tereza Halasová působí jako seniorátní farářka Brněnského seniorátu.

Nově ordinovaným kazatelkám přejeme při jejich službě v církvi Boží požehnání.

ARO

Diakonie a ČCE uvolnily finance na pomoc lidem v Libanonu

Lidé v Libanonu čelí obrovské krizi spojené s vysídlováním obyvatel uvnitř země. Ti utíkají především z jižní části kvůli bombardování ze strany sousedního Izraele. Podle informací UNHCR opustilo svůj domov více než 500 000 osob a mnoho jich zamířilo do hlavního města. Středisko humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE proto společně s Evangelickou církví poslalo svému dlouhodobému partnerovi komunitnímu centru Tahaddi 730 000 Kč na poskytnutí naléhavé pomoci.

„Za peníze, které jsme poslali do bejrútského centra Tahaddi, budou nakoupeny léky, lékařské nástroje, laboratorní testy, potravinové balíčky či teplá jídla. Pořízeny budou také polštáře a povlaky poskytované rodinám, které našly přístřeší například v otevřených veřejných školách,“ popisuje Jana Marková, projektová manažerka Diakonie ČCE pro Libanon, jak budou tyto finanční prostředky využity.

Diakonie ČCE uvolnila finance ze svého fondu určeného na vzdělávání dětí a mládeže v Libanonu, kam lidé přispívali například v rámci letošní Postní sbírky či kam putoval výtěžek z Dobré aukce současného umění. Více než třetinu věnované částky v hodnotě 250 000 Kč věnovala ČCE ze svého fondu sociální a charitativní pomoci.

„V obdobných konfliktech, jaký nyní s bolestí sledujeme na Blízkém východě, nejvíce trpí děti, staří, nemohoucí a chudí. Jsme rádi, že naše Diakonie má v Libanonu spolehlivého partnera, díky němuž víme, že naše skromná pomoc může doputovat právě k těmto nejpotřebnějším. Provázíme sbírku přímluvnými modlitbami, ►

modlíme se za všechny slabé, za narovnění vztahů, za odpovědnost všech, kdo mohou válečnou situaci ovlivnit,“ reaguje synodní senior ČCE Pavel Pokorný.

Diakonie ČCE/Hof, foto: Diakonie ČCE

Nová smlouva má příspěvek k ochraně náboženské svobody

Představitelé České republiky a Apoštolského stolce podepsali ve čtvrtek 24. října 2024 smlouvu o některých právních otázkách, která posiluje ochranu individuální i kolektivní náboženské svobody pro všechny věřící v ČR.

Myšlenka na uzavření mezinárodní smlouvy neboli konkordátu se zrodila už v r. 1997. S Apoštolským stolicí (tedy světovým „ústředím“ římskokatolické církve) ji mají uzavřenou například všechny naše sousední státy a mnoho dalších zemí po celém světě. Pokud dojde k následné ratifikaci Parlamentem ČR, bude konkordát plnit význam speciální lidskoprávní úmluvy a bude tak mít větší právní sílu než „běžné“ zákony ČR.

A proč smlouvu s Českem uzavírá právě katolická církev? „Orgán žádné jiné církve totiž mezinárodněprávní subjektivitu nemá a nemůže proto uzavírat mezinárodní smlouvy. V demokratickém právním státě, který se neztotožňuje s žádnou církví a uznává rovnoprávnost všech náboženských společenství, však na práva zakotvená v konkordátu dosáhnou všechny re-

gistrované církve a náboženské společnosti. Jinými slovy: práva, která konkordát potvrdí katolické církvi, mohou uplatňovat všechna náboženská společenství v České republice,“ vysvětluje právník Ústřední církevní kanceláře ČCE Adam Csukás.

Konkordát nepřináší přelomové změny, ale řadu věcí zpřesní. Nevyjasněných vztahů mezi náboženskými společenstvími a státem totiž zůstává mnoho. Jde například o působení ve veřejných institucích – kaplanství – které je dosud zakotveno jen v dohodách uzavíraných mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví na jedné straně a příslušným resortem na straně druhé bez jednoznačného právního základu. Konkordát by to mohl konečně změnit.

Smlouva potvrzuje českým věřícím řadu práv. Dokument například výslovně uvádí, že součástí individuální náboženské svobody je i právo vyznávat svou víru charitativní činností. Dále zdůrazňuje právo odmítnout vojenskou službu či v mezích platných zákonů uplatnit výhradu svědomí ve zdravotnictví. Zmiňuje ochranu zpovědního a obdobného tajemství nebo možnost uzavřít manželství formou církevního sňatku. Smlouva vyzdvihuje význam vzájemné spolupráce státu a církve při ochraně kulturního a archivního dědictví, zakotvuje práva jednotlivců přijímat duchovní péči v zařízeních sociálních služeb, ve zdravotnických zařízeních, ve věznicích a obdobných zařízeních nebo v ozbrojených silách a bezpečnostních sborech.

„Konkordát vůbec poprvé zakotvuje možnost orgánů státu uzavírat s církvemi a náboženskými společnostmi dohody o duchovní službě ve veřejných institucích, což je zavedená praxe sahající až do r. 1994. Právě toto ustanovení je nejzásadnější novinkou, kterou konkordát přináší. Jinak více méně rekapituluje práva věřících a náboženských společenství rozestá po různých zákonech, tu a tam je zpřesňuje, avšak díky prostředkům mezinárodního práva jim poskytuje vyšší právní ochranu,“ shrnuje A. Csukás.

Hof

TÉMA: ESCHATOLOGIE SPÁSY

Rakev

Ta černá bedna plná smutku. Kde je ten člověk, Pane Bože? Sypu na něj hlínu a slzy a říkám na shledanou. Setkáme se, uvidíš. Věřím. Bedna plná smutku jsem já. Taky budu muset projít zemí, hřbitovem, dnem moře, potopou. Tříbením. Smrtí. Věřím, že projít, že to nebude konec. Že to bude cesta k setkání. Může už rakev být archou záchrany? Dveře archy za Noem přibouchl Bůh. Ne proto, že to s Noem končí, ale proto, že to byla Boží cesta záchrany. Pro rakev v zemi platí nejen zákony rozkladu. Ježíš sestoupil do pekel, do hrobů, do rakví. Ani tam nejsem sám. Věřím, doufám. Na shledanou, Bože.

Lenka Ridzoňová (z knížky *Když je nám smutno*),

kresba: Ráchel Konvalínková

Kristus nabeton přijde!

Budou znamení na slunci, měsíci a hvězdách a na zemi úzkost národů... (Lk 21,25–28)

Podle jedné židovské legendy přijde Mesiáš, až se zřítí brána u hrobu rabína Šimona bar Jochai. Brána už byla před nějakým časem skutečně na spadnutí, ale izraelští památkáři nechali bránu zpevnit betonem. Jedna z mých studentek to komentovala slovy: Mesiáš přijde nabeton!

Židovskými očekáváními konce jsme se se studenty zabývali proto, že jsme cítili, jak se naše křesťanská očekávání zúžila do očekávání spíše nepříjemného konce, očekávání apokalyptických pohrom. Ale příchod Mesiáše je radostná záležitost: „Až se toto začne dít, napřimte se a zvedněte hlavy, neboť vaše vykoupení je blízko.“

Pro židy byla očekávání příchodu Soudce očekáváním vysvobození Izraele z moci pohanů, obnovy slávy Jeruzaléma, návratu spravedlnosti a věku míru. Mesiáš Soudce, ano, ale soudce, u kterého se dovoláme spravedlnosti. Konec éry pohanů a počátek epochy, kdy bude platit Hospodinův zákon.

To vše a mnohem více je i naším očekáváním. Středověká církev byla vychovatelkou národů a upřednostnila zákon. Na portálech středověkých chrámů vidíme často vyobrazení Posledního soudu, připomínající lidem zodpovědnost za jejich jednání. Kristus středověké církve říká spolu s filmovým hrdinou: „Já se vrátím a se mnou přijde zákon.“ Ale Kristus evangelií slibuje: „Já se vrátím a se mnou přijde milost.“

Pro církev zabydlenou ve světě je ovšem druhý příchod Kristův spíše vyrušením a hrozbou. Také křesťan zabydlený v pohodlí nemá na Kristově příchodu velký zájem. Radostná zvěst o Kristově příchodu v slávě je určena církvi pro-

následované a posmívané, je určena světu, kde vládne nespravedlnost a zuří války. To je také souvislost tohoto evangelia: „Tehdy jim řekl: ‚Povstane národ proti národu a království proti království, budou veliká zemětřesení a v mnohých krajinách hlad a mor, hrůzy a veliká znamení z nebes. Ale před tím vším na vás vztáhnou ruce a budou vás pronásledovat...‘“ (Lk 21,10–12)

Budou nás vydávat na soud či morálně soudit, budou se nám vysmívat, ale pak nastane kosmické divadlo. (Lk 21,25–26)

Vykladači soudí, že se zde Lukáš více než o Izajášovo proroctví opírá o třetí knihu Sibylliných proroctví. Tato proroctví byla ve starověku oblíbeným spisem a také židé z misijních důvodů převyprávěli starozákonní proroctví do této literární formy. Odtud zřejmě znaly starozákonní proroctví i ženy, pro které psal Lukáš své evangelium. Evangelista si zde hraje se slovy, doslova říká: spojené národy budou bezradné, ale „spojené národy“ (*synoché ethnon*) lze přeložit i jako „soužení národů“ – v největší pozemské síle se projeví i největší strach...

Ale v naší bezradnosti a bezbožném strachu z toho, co se děje a co bude zítra, nás oslovuje Kristus slovem zaslíbení a napomenutí: „Až se toto začne dít, napřimte se a zvedněte hlavy, neboť vaše vykoupení je blízko.“ (Lk 21,28) Vzpomeňte si na ženu, kterou jsem uzdravil a hned se napřímila, ta ať je vaším vzorem. (Lk 13,11–13)

Kristus přijde jako náš zachránce. O Vánocích i v přibězích pašíj si připomínáme jeho příchod v slabosti a ponížení, příjezd Krále na oslátku. Ale očekáváme jeho příchod v slávě, kdy i naši odpůrci a pronásledovatelé „uzří Syna člověka přicházet v oblaku s mocí a velikou ►

slávou“. Přejde pro všechny viditelně, výsledkem bude strach a bezradnost národů a pro Boží

lid konec ponižování a pronásledování a počátek věku radosti.

Jaroslav Vokoun, redakčně upraveno

ROZHOVOR S OCHRÁNCEM PŘÍRODY JAKUBEM KAŠPAREM

Spravovat zemi v pokoře před Stvořitelem

Kořistnický přístup ke světu je jedním z kořenů současné ekologické krize

Jakub Kašpar (1975) vystudoval sociální antropologii, ale jeho životním tématem je ekologie. Té se věnoval jako novinář, jako pracovník Ministerstva životního prostředí a později jako náměstek ředitele Správy Krkonošského národního parku. Současně je kurátorem sboru ve Vrchlabí a výpomocným kazatelem.

První generace křesťanů očekávala brzký příchod Ježíše Krista, později v tom věřící trochu polevili. Myslíte někdy na konec světa?

Ale ano, myslím. Jen, přiznám se, to není úplně eschatologická představa druhého příchodu Páně, ale spíš finále ekologické krize. Obávám se, že nás nejspíš nečeká nic hezkého. Ale snažím se na tohle moc intenzivně nemyslet, k čemu by to bylo? Propadnout nějakým depresivním žalům ekologickou krizi neodloží ani o píd' a život mně a mému okolí by to zkazilo velmi spolehlivě.

Lidstvo si dnes skoro může vybírat, co ho zničí – změny klimatu, války, nedostatek pitné vody, nové epidemie... Co považujete za největší hrozbu pro lidstvo?

Změny klimatu a masové a rychlé mizení živé přírody – druhů, ale hlavně populací. To je nej-

větší problém, před kterým stojíme. Ty ostatní krize na to navazují, a pokud bychom nic nedělali s tímhle základem, budou ty důsledky – sucha, epidemie, války, stěhování národů – stále intenzivnější a častější. O téhle ekologické multikrizi přitom jako lidé víme už desítky let. Josef Vavroušek, Bedřich Moldan a Ivan Rynda mě o tom učili už jako prváka na univerzitě a to je už 30 let...

O nevratných změnách klimatu a ničení přírody slyšíme prakticky denně. Mnoho lidí je tím už ale zavaleno, uvrhuje je to do rezignace. Jak mluvit o ekologické krizi tak, abychom naopak motivovali?

Rezignace je problém. A může mít hned několik příčin. Rezignace z environmentálního žalu – člověk je tak zavalený depresí z průšvihů, do kterého jsme planetu dostali a v němž ji necháváme, že ho to úplně sejme. Pod tíhou toho břemene se vůbec nedá zvednout, natož cokoli dělat. Hodně lidí rezignuje na jakoukoli aktivitu proto, že ten problém je nesmírně veliký. Je globální. Planetární. Co já, jeden jediný mraveček mezi dalšími miliardami lidí, můžu dokázat? A proč bych se já snažil, když na to kašlou oni – politici, korporáty, banky...

Myslím, že o krizích a problémech je nejlepší mluvit na rovinu – nemalovat věci růžově a optimisticky ani černě jako strašidla. Snažme se argumentovat věcně. Vědeckých podkladů je

Jakub Kašpar

dost a dá se s nimi dobře pracovat. Zároveň je fajn, když v té komunikaci nechybí jakési pozvání na palubu. Informace, co může každý sám pro řešení problému udělat. Jde často o maličkosti – když je ale bude dělat ne jeden člověk, ale miliony, výsledek milionů maličkých kroků bude milový skok kupředu. Každý se rozhodujeme, co nakoupíme, čím se budeme dopravovat, kam pojedeme na dovolenou, jestli budeme mít přírodní zahradu nebo betonový dvorek... Hodně znamená i naše politická volba, nebo dokonce aktivita. Pravidla mají ještě podstatnější efekt než individuální dobrovolné kroky.

Zdá se mi, že „zelená“ témata českým politickým stranám žádné velké body nepřinášejí. Přitom v naší zemi má ochrana životního prostředí dlouhou tradici. Co je příčinou tohoto rozporu?

Kdybych tohle věděl, dovedl bych nějakou pěkně ekologicky myslící politickou stranu k volebnímu vítězství. Ale vážně: Ze sociologických a sociopsychologických dat vyplývá, že my lidé vnímáme ekologická témata jako důležitá, ba zásadní. Chceme přírodu a životní prostředí chránit. Dokonce z těch dat vychází, že významné procento lidí rozumí, co je potřeba udělat. Pro-

blém nastává ve chvíli, kdy se ke konkrétnímu kroku, který často znamená změnu zaběhaného chodu věcí, máme odhodlat. Třeba nejezdit autem tam, kam to není opravdu nutné. Znamená to cestu plánovat. Dojít si na zastávku nebo na nádraží. Někdy čekat na spoj. Občas potkat někoho protivného. Ale je to docela důležitá věc pro snížení uhlíkové stopy. Když se k tomu rozhoupu, zjistím, že jsem míň úspěšný, nemusím řešit parkování, jsem mnohem odpočatější, protože nemusím řídit. Můžu cestou pracovat, často mám wifi. Potkám spoustu příjemných lidí... Ale chtělo to nějakou energii a odhodlání ke změně.

A myslím, že to je i za tou slabou podporou ekologických myšlenek v politice. Lidé vesměs vědí, že klima má problém, že biodiverzita má problém. Ale obávají se volit strany, které s tím hodlají něco dělat, protože by to znamenalo změny – a k nim se reálně rozhoupat není jednoduché. A další zásadní věc je, že naše volební rozhodování má více aspektů – někdy je pro nás větší prioritou úplně jiné téma – třeba vztah k Ukrajině nebo k výši daní. A také je dobré připomenout, že politické strany mají dost rozdílné ekonomické zázemí a dobře viditelná volební kampaň je dnes hodně drahá legrace. ►

Často se setkávám s názorem, že opatření proti globálnímu oteplování jen zhorší situaci chudých. Například prý budou nuceni si kupovat drahé elektromobily. Je to pravda?

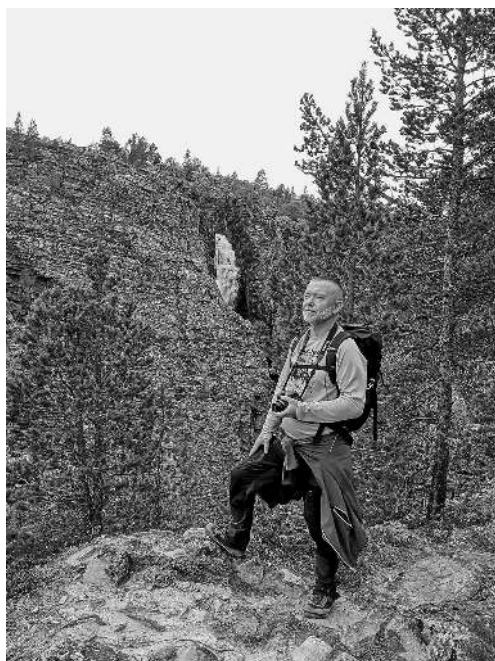
Je otázka, jestli je elektromobilita dlouhodobá budoucnost dopravy, nebo spíše přechodný stav. Každopádně technologie obvykle zlevňují, jak se vyvíjejí a hlavně když přibývají. Třeba solární elektřina byla před 20 lety nekonkurenceschopná. Panely byly prostě strašně drahé. Dnes to problém není, a naopak vyrábět elektřinu ze slunce je mnohem efektivnější než jím jen ohřívat vodu. Myslím, že strašení drahými elektromobily je jen obyčejný populismus.

Ono je to celé úplně obráceně. Zejména chudé lidi totiž úplně nejvíc postihují dopady změny klimatu. Už dnes, ale bude to ještě intenzivnější. Navíc z řady lidí dnešní střední třídy změny klimatu chudáky udělají. Začít se efektivně bránit změnám klimatu, snižovat emise a adaptovat se na to, co přijde, bude drahé. Ale cena za nicnedělání, náklady, které by nás čekaly, kdybychom se tvářili, že problém neexistuje, by byly mnohonásobně vyšší. Investovat do ochrany klimatu se prostě vyplatí. A chudým ještě víc než bohatým.

Dalším argumentem proti těmto opatřením je, že stejně nemají efekt, protože my v Evropě se sice snažíme, ale třeba v Africe si s ekologií hlavu nelámou. Co byste na to odpověděl?

Že je to oblíbená mantra, která je ale úplně out. Prostě to není pravda. Čína je na špičce vývoje zelených technologií – od fotovoltaiky po elektromobily. Evropa, která byla dlouho světovým lídrem, dnes za Čínou zoufale vlaje, a v šetrných technologiích nás už mnohde předstihly i skeptické Spojené státy. Afrika není jednotná, je to obrovský a hodně pestrý kontinent. Jsou země, kde řeší opravdu primární záležitosti – aby lidé vůbec přežili a nezemřeli hladem, žízní nebo v občanské válce. Ale jsou země, které fungují docela normálně. Afrika byla hodně dlouho ex-

ploatována námi Evropany a Severoameričany, snaží se dohnat to, co my jsme dosáhli na její úkor. Ale Africká unie je velký hráč globální diplomacie, včetně klimatických summitů. Afrika jde stejnou cestou, ale je zatím dost pozadu. Obecně jde spíš o ekonomickou úroveň dané země. Tam, kde se lidem daří už nějak slušně, začínají fungovat i věci jako odpadové hospodářství, energetika, veřejná doprava apod. Když lidé v té zemi řeší, kde spát a co jíst, platí, že si s ekologií hlavu nelámou. Cestou není, že se taky vykašleme na vlastní životní prostředí, ale spíš hledejme cesty, jak pomoci chudým zemím z chudoby.

Pracujete jako náměstek ředitele Správy Krkonošského národního parku. V jaké kondici jsou Krkonoše? Není tam už trochu „přeturistováno“?

Poslední dva roky tlak vysoké návštěvnosti spíše ustal. Opravdu hodně lidí je, zvlášť o víkendech s pěkným počasím, na vrcholu Sněžky. Je to logické – vedou tam dvě lanovky, je to nejvyšší kopec Česka i Dolního Slezska – a na tom toho asi moc nezměníme. Takže tam musíme

lidi opravdu hodně regulovat. V létě i sítěmi, protože obyčejné řetízky lidem zjevně nestačí. Ale jinak je v Krkonoších krásně, příroda se docela pěkně obnovuje, lesy, zvlášť v západní části, se blíží stále víc přirozené podobě, vrátili se datlíci, vydry, vlci, na pár let i rysí, bobři jsou za rohem... Problém je klimatická změna – hlavně pro krkonošskou tundru, kterou zřejmě postupně pohltí horský smrkový les během následujících desetiletí.

Křesťanství je někdy obviňováno z toho, že biblické „podmaňte zemi“ bylo příčinou kořistnického vztahu k přírodě. Může víra naopak ochranu přírody zdůvodnit?

Myslím, že to obvinění je pravdivé. Přístup ke světu, vyplývající z takto chápaného biblického zmocnění člověka, je opravdu jedním z kořenů ekologické krize 20. a 21. století. Ale já v tom textu z Genesis o lidském panování nad vším tvorstvem a celou zemí čtu trochu jiný mandát. Tak jako dobrý král z Boží vůle má panovat s bázní před vyšší autoritou Hospodinovou a se spravedlivým ohledem na své poddané a zemi, která mu byla svěřena do správy, má člověk panovat nad Stvořením – tedy v úctě a pokoře před Stvořitelem a s respektem a odpovědností vůči svěřenému. Tedy ne kořistit, ale odpovědně spravovat je náš úkol.

Co mohou církve či sbory udělat pro lepší životní prostředí?

Je toho spousta. Asi největší dopad má ekologizace provozu sborového majetku – zateplít, vyměnit okna, používat obnovitelné zdroje pro výrobu energií. Fajnové jsou sborové zahrady, které jsou obvykle hodně přírodní, jsou v nich krásné, často staré ovocné stromy, kvetou kytky... To jsou všechno důležité věci. A myslím, že hodně velký potenciál má náš hlavní úkol, tedy život a předávání evangelia – když budeme v našich sborech mluvit spolu navzájem i s návštěvníky o tom, jak to je s tím naším vztahem ke Stvořiteli a k tomu ostatnímu, co On stvořil, nejspíš by nám mohlo vyjít, že nám příroda a životní prostředí nemohou být lhostejné.

Sloužíte jako výpomocný kazatel.

Objevují se ekologická témata i ve vašich kázáních?

Občas ano, těžko se jim vyhnout. Je to o to přítomnější realita, oč intenzivněji přítomná je ekologická krize v našich životech. Ale nemyslím, že bych o ekologii mluvil nějak častěji jen proto, že pracuji v ochraně přírody. Myslím, že třeba s naším farářem Michaellem Pfannem bych možná i prohrál na procento kázání s ekologickým podtextem.

připravil Ondřej Kolář, foto: archiv respondenta

TEOLOGIE

Eschatologie spásy v Novém zákoně

Od evangelíí k apokalypse

Spása v Novém zákoně je téma, o kterém je možné psát tlusté knihy (a také to mnozí dělají), anebo říct, že to bude jiné a lepší, než si umíme představit

(což také mnozí dělají). Já se pokusím představit aspoň tři charakteristické myšlenky – pro každou část Nového zákona jednu. Nebude to zdaleka ►

úplný výčet všech novozákonních obrazů pro spásu nebo eschatologii, spíše takové tři náměty, o kterých může laskavý čtenář dál přemýšlet.

Evangelia: Budoucnost jako hostina

Ježíš užívá často obraz hostiny. Objevuje se v Podobenství o hostině (Lk 14,16–24; Mt 22,1–10), ale třeba i ve výroku o tom, že mnozí od východu i západu budou stolovat s Abrahamem, Izákem a Jákobem (Mt 8,11), zatímco v jiném podobenství s Abrahamem stoluje chudák Lazar (Lk 16,23) a už nestoluje jakýsi bezejmenný boháč (Lk 16,19). Ale nejsou to jenom výroky a podobenství, Ježíš sám nápadně často s někým stoluje: s učedníky, s farizeji, s celníky, Marií a Martou, dokonce opakovaně i se zástupy, které si ho přišly poslechnout; a jako by se tím aspoň kousek té budoucí hostiny už realizoval. Dokonce ještě ve finále příběhu, který vyprávějí evangelia, hraje velkou roli poslední večeře, kterou Ježíš nechá nedokončenou, s odkazem na tu eschatologickou (dopijeme si to v Božím království; Mk 14,25). Hostina neznamená jenom konzumaci jídla a jeho dostatek. Znamená také společnost a společenství. Znamená, že nejsme sami, případně, že jsme (už zase) nějak spolu.

Epištoly: (Ne)odloučení

Apoštol Pavel musel překonávat odloučení vlastně pořád. Založil celou řadu sborů, působil v nich, navázal řadu přátelských vztahů – ale pak zase cestoval na další misijní výpravu a odloučení od svých sborů, které zatím žily svým životem, překonával jen pomocí dopisů (s dodací lhůtou obvykle spíše nejistou). Vlastně by se dalo říci, že většinu času byl vzdálen od svých blízkých.

Pavel užívá v různých dopisech i jiné obrazy eschatologické spásy, ale ten jeho nejzákladnější je jistota, že opravdu nic nás nemůže izolovat od Boží lásky. „Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani

hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu.“ (Řím 8,38–39) Přičemž někteří vykladači trefně poznamenávají, že i my jsme Boží stvoření, takže ani my sami si nedokážeme zapříčinit odloučení od Boží lásky.

Jan Evangelista na ostrově Patmos (Hieronymus Bosch, cca 1489)

Apokalypsa: Naděje vtělená do abecedy

Zjevení Janovo je plné často až bizarních obrazů, ale ta nejdůležitější myšlenka je vyjádřena vlastně velice prostě a nevýpravně: abecedou. Dějiny světa jsou znázorněny jako řada písmenek abecedy, které se střídají jedno po druhém, a každé v ní má své místo. Začátek i konec, první i poslední písmenko (v případě řecké abecedy alfu a omegu) má v rukou Bůh (Zj 1,8; 21,6; 22,13). Ta jednotlivá písmena si mohou různě vyskakovat a tvářit se důležitě, ale první slovo

měl jednoznačně Bůh a poslední slovo bude mít také On. A to je pro Jana Teologa dobrá zpráva,

protože ví, že to poslední slovo z Božích úst bude vlídné.

Jiří Mrázek, teolog a pedagog na ETF, foto: wikipedia.org

PÉČE V ZÁVĚRU ŽIVOTA

Když umírá někdo blízký

Smrt je důležitou součástí života. Nebojme se jejího lidského rozměru

Na umírání nechceme myslet, stejně jako nechceme myslet na nic, co prožíváme jako nepříjemné. Je to přirozené a není potřeba se za to stydět. Vyplatí se však sebrat odvalu, vynaložit vůli a na fakt, že někdo z našich blízkých zemře, se připravit. A neodkládat to.

Praxe totiž ukazuje, že bez včasné přípravy si smrt našich blízkých nepřipouštíme, ani když k ní dochází. V tu chvíli nás natolik přemáhají emoce, že nejsme schopni vidět ani to, co je evidentní. Na co se má tedy člověk zaměřit, když vstoupí do té životní fáze, kdy smrt blízkého už lze v dohledném horizontu očekávat?

Plnit přání

Nejprve je třeba ošetřit to, aby umírající člověk netrpěl, tedy vyřešit symptomy onemocnění, která smrt provázejí. To spadá do kompetence lékařů. Ne nutně těch paliativních. Petra Šiprová z Diakonie Brno, která má jako zdravotní sestra zkušenosti z lůžkového i domácího hospice, upozorňuje, že specializovanou paliativní péči potřebuje přibližně jen 20 % umírajících, jejichž stav je opravdu křehký a nestabilní. Ostatním stačí spolupráce s praktickým lékařem či se specialisty na různá onemocnění. Často si představujeme, že čím blíž je závěr života, tím více to umírajícího bolí. A smrt, ta že bolí úplně nejvíc. „Nezažívám takové scénáře,“ říká Petra Šiprová. „Nezažívám ani děsivou smrt.

Umírání neznamená bolest automaticky,“ dodává.

U lůžka umírajícího je pak naším úkolem být s ním, plnit jeho přání. I na to je třeba se připravit. Může jít totiž o přání, která bychom člověku

v jiné než v závěrečné fázi života oprávněně rozmlouvali. Závěr života však má vlastní pravidla. Přání umírajícího jsou svatá. Dostane-li ►

například chuť na cigaretu, máme mu připálit, i když víme, že to tělu rozhodně nesvědčí a cigaretový kouř nám nevoní. Často ale jde spíše o přání zážitková: s někým se ještě vidět, o něčem si ještě popovídat.

Co víc, naším úkolem je taková přání předjímat. Sami je máme umírajícímu nabízet, protože je velmi pravděpodobné, že on sám nebude chtít – jak se říká – obtěžovat. „Umírající si často spíš neřekne. Je potřeba citlivě nabízet. A nehroutit se z toho, že budeme odmítnuti. Uvařím například jídlo, které měl ten člověk rád, a on řekne fuj, já to nechci. Nevadí. Už jenom ten proces měl smysl. Dáváme najevo, že nám o druhého jde, že jsme tu s ním,“ říká Petra Šiprová.

Když už je závěr života opravdu blízko, umírající často nemají sílu svá přání vyjadřovat. I jen otevřít oči pro ně bývá nezládnutelný výkon. Člověk leží, nemluví. Takové uzavření se do sebe bývá na konci života přirozené. Často a zcela mylně ho popisujeme slovy, že dotyčný už nevnímá. A my musíme vsadit na naši intuici a odhadnout, co umírajícímu prospívá.

Rozhodně to bývá péče o jeho fyzickou stránku: otírání potu z čela, svlažování rtů, prokapávání očí, pokud je má umírající otevřené, úprava polohy jeho těla, pokud se umírající projevuje neklidem. I jen tiše sedět v místnosti však může mít svůj smysl.

Můžeš jít, zvládnu to

Opominout bychom neměli ani duchovní stránku umírání, která je přítomná vždy, ať už vyznáváme nějaké konkrétní náboženství, či nikoliv, ať už věříme na posmrtný život, či ne.

„V praxi ctím pět vět, které není potřeba říkat na sílu, ale doporučuji je. Opakovaně se k nim vracet. Nikdy nevíme, který okamžik bude ten poslední,“ upomíná Petra Šiprová. Ty věty znějí takto: 1. Mám tě rád. 2. Děkuji ti. 3. Odpusť. 4. Odpouštím ti. 5. Můžeš jít, zvládnu to. Zejména poslední větu není snadné vyslovit a člověk by ji měl říkat jen tehdy, pokud ji opravdu myslí vážně. Ale má smysl to zkusit.

„Věřím, že tyto věty, mohou umírajícím pomoci. A hlavně pomohou v době truchlení pozůstalým. Vědí, že udělali opravdu vše,“ říká Petra Šiprová. Doporučuje oněch pět stručných výroků říkat nahlas a kdykoliv si na ně člověk vzpomene. Nemusíme si je v rodinách šetřit na poslední chvíli. Obřady, které mají napomoci přechodu umírajícího na onen svět, přinesou posilu spíše tehdy, odehrají-li se v klidu a bez spěchu.

Osobní rozloučení

Když umírající vydechne naposledy, je naší povinností zavolat lékaře. Smrt může konstatovat jen on. Pokud nejsme s nějakým praktikem dopředu dohodnutí, je nejsnazší cestou vytočit linku 155. Povolání lékaře je však naše jediná bezodkladná povinnost.

Po jejím splnění se můžeme začít soustředit na sebe, na truchlení, na rozloučení. Petra Šiprová doporučuje otevřít okno, zapálit svíčku, ponořit se do sebe, zhluboka se nadechnout

a chvilku jen tak být. Není však povinností zůstat v klidu. Pokud někoho přemohou emoce a dostane se do stavu, který by šlo nazvat třeba hysterií, i to je v pořádku. Vždyť zemřel člověk! V pořádku je cokoli, i že se pozůstalému uleví, cítí klid a je vlastně rád, že jeho blízký odešel. Lidé si často při takovém prožitku kladou otázku, jestli nejsou nějak divní. Nejsou.

Pokud to přítomným jejich emoce dovolí, mohou začít rozmýšlet, kdo všechno by se mohl se zemřelým přijít rozloučit. Příbuzní, přátelé, známí? Pozvání může dostat každý. Třeba i kamarád zemřelého z vedlejšího domu, i příbuzný z druhé strany republiky. Rozloučení u lůžka je osobnější než v obřadní síni. Zemřelého můžeme učesat, obléci do slavnostního, zavřít mu víčka, pokud byla otevřená, podložit mu bradu smotaným malým ručníkem, položit k němu

květinu. Pokud jsou u lůžka nějaká speciální zdravotnická zařízení, která umírající potřeboval, je vhodné dát je z místnosti pryč.

„Rozloučení u lůžka opravdu není děsivé,“ říká Petra Šiprová. „Někdy si pozůstalí vypráví, co se zemřelým prožili. Nebo se vytáhnou fotoalba, pustí se hudba, čte se z Písma.“ Stává se samozřejmě, že se pozůstalí čehosi neurčitého bojí a mají potřebu se těla co nejrychleji zbavit. „Pokud jsem přítomná, nedoporučuji to. Snažím se v rozhovoru obavy rozptýlit, rozloučením provést. Všichni se pak shodnou, že to bylo moc pěkné,“ dodává Petra Šiprová.

Loučení může trvat i hodiny. Teprve když získáme pocit, že všeho bylo tak akorát, voláme pohřební službu.

Adam Šůra, foto: Karel Cudlín, Marcel Rozhoň

(Diakonie ČCE)

PIETA

Hřbitov, kostel, voda, les?

Vzpomínání na zemřelé

Sychravé dny, mlhavá rána a barevné listí, v němž se leskne podzimní slunce a které šustí pod nohama. Když se zeseří, zebou ruce. A někdy srdce. V druhé půlce podzimu se nám připomíná konec léta a s ním i konec našich let na zemi. V naší kultuře se na začátku listopadu připomíná Slavnost všech svatých (podle katolického liturgického kalendária, 1. 11.) a Památka zesnulých (navazuje na předkřesťanské tradice), lidově Dušičky. Nejzřetelnějším průvodním jevem tohoto období jsou ozdobené hroby a svíčky rozsvícené na hřbitovech.

Evangelické dušičky?

Zatímco v některých evropských zemích jsou tyto dny státním svátkem, mezi českými evan-

gelíky býval postoj k nim spíše vlažný, nebo dokonce odmítavý; ani agenda s texty pro bohoslužby ČCE z 80. let se těmto dnům nevěnuje. Vztah k zemřelým totiž patřil k jednomu z vypjatých témat náboženských sporů šestnáctého a sedmnáctého století, když se reformátoři vymezili proti prodeji odpustků. Také odmítli představu, že je možné ovlivňovat osudy zemřelých a délku jejich pobytu v očistci. Nově vzniklá církevní společenství s tím opustila i řadu tehdejších zvyklostí a obřadů. A svým způsobem tak otevřela dveře i dalším budoucím změnám v tak konzervativní a uctivě dodržované oblasti zvyků, jako je zacházení se zemřelými.

Památka na zemřelé a modlitby, v nichž na zemřelé vzpomínáme, samozřejmě nemusí být spojeny se středověkou (předreformační) praxí modliteb za duše zemřelých. Hledání vztahu k vlastní konečnosti, potřeba vyrovnat se se ►

Les vzpomínek na Ďáblickém hřbitově v Praze

ztrátou blízkých a touha vděčně si je připomínat vedou dnes i řadu protestantů a lidí bez vyznání k hledání nových způsobů, jak na zemřelé vzpomínat při pohřebních obřadech, výročních dnech nebo při vhodných příležitostech. V některých sborech se na zemřelé vzpomíná při bohoslužbách poslední den v kalendářním nebo církevním roce, při výročním shromáždění, někde může být památka připojena k díkčinění, anebo je jí vyhrazena zvláštní neděle.

Nová inspirace

Inspirace pro takové bohoslužby je různá. Někde lidé například přinesli do kostela fotografie svých zemřelých, umístili je k sobě do lavice nebo na společnou nástěnku, jiní tam dopisovali jména svých zemřelých. Viděla jsem fotografii z kostela vyzdobeného květy skoro jako na svatbu nebo místo připravené u stolu Páně k tomu, aby tam lidé mohli zapálit svíčku (na památku a na znamení naděje vzkříšení). Je možné vzpomínat společně, třeba i u společného jídla apod.

Nad způsobem, jak si zemřelé připomínat a jak se s nimi loučit, přemýšlí i řada lidí, pro které jsou dosavadní zvyky a obřady cizí. Nechtějí-li nechat své blízké (nebo sebe) pohřbít bez obřadu a bez hrobového místa, hledají autentické vyjádření svého vztahu a životních hodnot. Mnozí při tom přemýšlí nad estetikou obřadů a ekologií pohřbu. V Praze-Ďáblicích tak vznikl první český přírodní hřbitov Les vzpomínek, kde se popel zemřelých ukládá v blízkosti památečních stromů s maximálním ohledem na estetiku lesa. Nenaleznete tu žádné náhrobní kameny, umělé květiny ani keramické sošky. Namísto hrobových míst připomínají zemřelé jen drobné cedulky na stromech a lidé k nim mohou pokládat živé květy. Přimo v lese se také může konat obřad posledního rozloučení, které tak má charakter spíše venkovní oslavy a kde, na rozdíl od některých obřadních síní, není kam spěchat. Vzpomínání na zemřelé pak může mít i charakter společné procházky lesní krajinou.

Přírodní pohřebiště a pohřby jsou u nás zatím spíše v začátcích, ale v souladu s hledáním

životního stylu, který by méně zatěžoval planetu, se jedná o aktuální téma a i u nás se objevují snahy zohlednit jej více v zákoně o pohřebnictví (resp. zmírnit některá opatření, která dosud stojí v cestě ekologičtější přístupům). V některých zemích je například možné uložit tělo zemřelého do země jen v rubáši, do rakve z proutí nebo jiného k přírodě šetrného materiálu. Méně se tím zatíží půda i ovzduší toxickými a karcinogenními látkami z umělých materiálů a laků, které obsahují konvenční rakve. Udává se, že každá kremace vyprodukuje přibližně 150 kg oxidu uhličitého a spotřebuje takové množství paliva, s nímž by bylo možné ujet sedm a půl tisíce kilometrů (zdroj: Blanka Dobešová; *Až umřu, zasadte na mě jablono*, Environmentální a společenské přínosy přírodního pohřebnictví, 2012). Popel je zase možné ukládat např. v urnách z ručního papíru nebo jiného rozložitelného materiálu zdobeného třeba vlastnoručními malbami.

Spojení tradice a nového přístupu

Řada přírodních hřbitovů je například ve Spojeném království. Vzhledem k tomu, že se jedná o pietní místa, vzniká tak zároveň chráněná krajina, les, louka nebo třeba sad. Místa posledního odpočinku mohou být vyznačena tabulkami, ale třeba také ptačí budkou. Zároveň jsou ale v Británii i některé tradiční hřbitovy citlivě proměňovány a upravovány tak, aby se stávaly přirozenějším prostředím fauny a flory, aby se v nich lidé chovali šetrněji k přírodě a všimli si, že jde o bohatý ekosystém. Například jsou doplněny tabulky upozorňující na hnízdiště ptáků, nejsou odstraňovány staré náhrobky, kde se vyskytují lišejníky atp. Cílem je, aby místa byla důstojným a krásným místem pro živé i zemřelé. V Německu vznikají přírodní pohřebiště ve vzrostlých lesích, tzv. Friewaldy. Ve Spojených státech provozují podobná pohřebiště i některé

círky, protože v tom spatřují etický přístup ke stvoření.

Někteří v úvahách o šetrnějším pohřbu posunují hranici ještě dál a volí i novější a šetrnější technologické postupy rozkladu těla. Prozatím se jedná o ojedinělé praxe, ale namísto kremace je v některých zemích možná i tzv. akvamace (alkalická hydrolyza, zkapalnění) nebo terramace (kompostace). Výsledný produkt těchto procesů je neškodný pro životní prostředí a pozůstali mají možnost s ním nakládat podobně jako s popelem. Zřejmě nejekologičtější je spalení těla na dřevěné hranici pod širým nebem, které je například ve Velké Británii také povoleno.

cedulky se jmény zemřelých na stromech

Vzhledem k tomu, že přírodní hřbitovy z principu neumožňují výraznější „pomník“ zemřelého, ale pro některou část pozůstalých může být vyjádření vlastního vztahu a vzpomínky velmi důležité, pojí se tato nová praxe také s nápady, jak vzpomínku na zemřelé vyjádřit třeba ve virtuálním prostředí: sdílením fotografií, vzpomínek, oblíbené hudby, zapálením virtuální svíčky apod.

Jana Hofmanová, foto: ARO

Co pro vás znamená vlastní smrtelnost?

Největší neznámá, divný pocit, asi strach, smutek, potřeba vyřešit to, co se mi zdá v mém životě neutěšené, nejtěžší zkouška víry. Neumím to říct v souvislé větě, což je ale pro téma vlastní smrtelnosti možná příznačné. Smrtelnost má, doufám, souvislost za obzorem.

Magdalena Ondrová, duchovní v hospicu Cesta domů

Myslet na to, že z tohoto světa si nic nevezmeme. Tak, jak to naznačil Ježíš v podobenství o boháči, který měl tu noc zemřít. Znamená to vždy se ptát – co je to důležité? Jako dítě jsem se velmi bál smrti a ani teď bych si asi nehrál na hrdinu, ale přece při otázce na smrt mám klid. Jako věřící vidím sice konec tohoto života, ale také důvěřuji Bohu, že toto zde na zemi není všechno – že to je jen „ochutnávka“ toho, co má přijít poté.

Miroslav Eštok, farář ve Vsetíně

Není to příjemná myšlenka. Někde v hloubi srdce vím, že jsem stvořena pro věčnost. Jaképak umírání? Jakápak smrt? To nějak přežiju... Ale přece... jak stárnu, cítím občas v nějaké části těla bolest – takovou tu, co naznačuje, že se tělo opotřebovává a mění a že už to lepší nebude. Jednou tu všechno zanechám: kytky, zvířata, vodu, oblaka, milované lidi a vztahy, všechny lásky. Všechny rozepsané příběhy, písničky, divadlo, nápady. Jo, je to trénink, ta představa, a bolí to. A přece jsem trochu zvědavá, jaké to bude. Jak to zvládnu? Co mi poběží hlavou, až přijde smrt? A pak, jaký bude Ježíš? Kdy a jak ho uvidím?

Jaké to bude s Duchem svatým, jestli bude tak závrtně veselý, jak si myslím? A jak se setkám s Bohem Otcem. Na to se nesmírně těším. I na to, že tam budem všichni... že se uvidíme...

Marka Míková, hudebnice a spisovatelka

Asi to, že si uvědomuji, že všechno v životě – věci, vztahy, a tedy i vlastní život – vše tohle nemám, nevlastním, je mi to jen na chvíli propůjčeno. Člověk to má vlastně ve správě, na dobu dočasnou. A tak se snažím, abych to udržel světu ku prospěchu, pokud to je možné, a pak předal dál. A rozdával spíše pozitivní energii a radost. Někdy se to z různých důvodů nedaří, ale v životě to tak je. A dočasnost života (smrtelnost)? Tu si člověk dobře uvědomuje s nemocemi pacientů, blízkých i svých. A na okraj – představa bytí coby dobrého správce (Lk 12,42) jistě oslovovala lidi už od dob Ježíše, tak se zase vracím k tomu, co jsem dostal...

Petr Ridzoň, lékař

připravila **Ester Karásková**, foto: ARO

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 1. a 15. října vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volbu Richarda Vlasáka za faráře farního sboru v Rumburku a Ondřeje Halamy za faráře Ochranovského seniorátu při ČCE ve sboru v Turnově.
- SR udělila Radmile Včelné studijní volno v termínu od 1. 1. do 31. 3. 2025.
- SR udělila dispens Davidu Nečilovi od setrvání na místě faráře v Českých Budějovicích do konce doby jeho povolání a Martě Zemánkové od setrvání na místě faráčky ve sborech v Libici nad Cidlinou a ve Velenicích do konce doby jejího povolání.
- SR souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru Juliany Hamariové dohodou a vyjádřila vděčnost za její dosavadní službu. SR zároveň vyslala J. Hamariovou do služby nemocniční kaplanky ve Fakultní nemocnici Plzeň.
- SR zachovala způsobilost k ordínované službě výpomocných kazatelů z řad ostatních členů církve Jaroslavu Andrejsovi ze sboru v Semonicích, Tomáši Fendrychovi ze sboru v Praze 6 – Střešovicích a Vladimíru Pavlíčkovi ze sboru v Klášteře nad Dědinou.
- SR souhlasila se zapsáním Michala Křivánka mezi kandidáty služby v církvi.
- SR pověřila Růženu Vrajovou k dobrovolné duchovenské službě ve věznici v Olomouci.
- SR vzala na vědomí rezignaci Michaely Kopecké na členství v poradním odbo-

ru organizačním a právním a vyjádřila vděčnost za její dosavadní službu.

- SR vzala na vědomí rezignaci Jitky Zvánovcové na členství v komisi pro rozhovor o soužití s LGBTQ lidmi v církvi a vyjádřila vděčnost za její dosavadní službu.

Aktivita

- SR uvolnila mimořádný příspěvek 250 000 Kč z Fondu sociální a charitativní pomoci na podporu Slezské Diakonie (Diakonie Slezské církve evangelické, a. v.), jejíž střediska byla významně zasažena zářijovou povodňovou vlnou.
- SR se podrobně zabývala aktuálním stavem pomoci poskytované po zářijových povodních prostřednictvím Diakonie ČCE a farních sborů ČCE, stejně jako konkrétními potřebami ve farních sborech.
- SR schválila poskytnutí peněžního daru 2 000 USD z Fondu sociální a charitativní pomoci českým sborům v Bohemce a Veselynivce v Ukrajině.
- SR uvolnila mimořádný příspěvek 250 000 Kč z Fondu sociální a charitativní pomoci na přímou aktuální podporu centru Taháddí v Libanonu, s nímž dlouhodobě spolupracuje Středisko humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE.
- SR souhlasila s uzavřením smlouvy o spolupráci s Nadací Divoké husy, která podpořila Sjezd (nejen) evangelické mládeže 2024 zdvojením výtěžku dobročinné sbírky. Nadace nabídla toto zdvojení i dalším akcím ČCE.
- SR vděčně přijala finanční dar z pozůstalosti manželů Zdeňky a Pavla ►

Smetanových a souhlasila s uzavřením darovací smlouvy. SR dále schválila statut Fondu Zdeňky a Pavla Smetanových.

- SR vzala na vědomí zprávu ze svého setkání s celocírkevním odborem mládeže (COM), které se konalo 16. září. Předmětem jednání byla zejména tři témata: představení probíhajících aktivit a projektů a vzájemné spolupráce COMu, Sdružení evangelické mládeže (SEM) a oddělení mládeže v rámci Ústřední církevní kanceláře (ÚCK), dále hledání nových pracovníků s mládeží (pastorační pracovníci, jáhnové, faráři) pro úroveň seniorátů i povšechného sboru a případná změna způsobu volby do COMu.
- SR vydala podmíněčné souhlasné stanovisko k návrhu na sloučení Farního sboru ČCE v Jeseníku a Farního sboru ČCE v Javorníku u Jeseníku v jeden farní sbor s názvem „Farní sbor ČCE v Jeseníku“ s účinností od 1. 1. 2025. Podmínka bude splněna uvedením části formální procedury do souladu s ustanoveními řádů církve.
- SR se podrobně zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a z vizitace seniorátního výboru v jednom z církevních sborů a vzala je na vědomí.
- SR vzala na vědomí zprávu Daniely Hamrové z návštěvy akce „200 let Berliner Missionswerk“ a zprávu Pavla Šebesty z jeho návštěvy u krajanů v Rumunsku.
- SR vzala na vědomí zprávu z Ústředního shromáždění Jeronýmovy jednoty, které se konalo ve dnech 13. – 14. září 2024 ve farním sboru v Moravci a dále vzala na vědomí zápis z 33. schůze komise pro reformu správy církve.
- SR vyjádřila poděkování Ústřední církevní kanceláři a smíchovskému

farnímu sboru za organizaci setkání evropských delegátů Světového luterského svazu, které se konalo od 8. do 11. října 2024 v Praze.

Hospodářské věci

- SR souhlasila s udělením stipendií dvěma žadatelům z řad studentů bohosloví zapsaným do seznamu kandidátů služby v církvi.
- SR schválila metodiku k rozdělování osobních příplatků kazatelům a metodiku k rozdělování osobních příplatků pastoračním pracovníkům. SR s účinností od 1. 1. 2025 určila vikářům a jáhenským praktikantům osobní příplatek ve výši 90 % průměrného osobního příplatku farářů a jáhnů.
- SR vzala na vědomí záměr sboru v Čáslavi na rekonstrukci Komenského síně a na základě prvotního seznámení se s tímto investičním záměrem pozvala zástupce farního sboru k prezentaci a detailnímu představení projektu.
- SR v roli jediného akcionáře společnosti Investiční fond ČCE (B) schválila převedení zisku Společnosti za účetní období 2023 ve výši 19 309 530,84 Kč na účet Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta z minulých let. SR zároveň vzala na vědomí ztrátu Podfondu za rok 2023 ve výši 100 350 Kč a schvaluje její převedení na účet Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta z minulých let. Dále SR schválila, že společnost Ernst & Young Audit, s.r.o. bude Společnosti poskytovat auditorské služby pro následující období.
- SR souhlasila s vypovězením smlouvy o spolupráci s daňovou kanceláří DaKan, s.r.o. k 31. 12. 2024 a dále souhlasila s uzavřením smlouvy o poskytování služeb daňového poradenství s daňovou kanceláří Ladislav Dvořáček, s.r.o. od 1. 1. 2025.

- SR jako zástupce jediného akcionáře společností ČCE (A) investiční fond proměnným základním kapitálem, a.s. a ČCE (B) investiční fond proměnným základním kapitálem, a.s. schválila řádné účetní závěrky Společností včetně účetních závěrek podfondů Podfond ČCE (A) a Podfond ČCE (B) za rok 2023 a výročních zpráv za rok 2023, týkající se jak Společností, tak i jejich Podfondů.

Hof

SOLIDARITA

Vyhlášení sbírky na Jubilejní toleranční dar

Milé sestry a bratři,

tak jako každý rok i letos se na Vás obracíme s prosbou o Vaše dary na celocírkevní sbírku Jubilejní toleranční dar (JTD).

Sbírka se koná v říjnu jako připomínka tolerančního patentu, který vydal císař Josef II. roku 1781 a jenž znamenal obnovení svobody náboženského vyznání v našich zemích.

Sbírka doplňuje fond, který poskytuje bezúročné půjčky sborům, jež realizují stavební záměry, opravy kostelů, far a sborových budov nebo i nové stavby. Chceme i nadále podporovat sbory, které si potřebují půjčit peníze, a tato půjčka zůstává i v dnešní době bezúročná, i když úrokové sazby hypoték a půjček výrazně vzrostly. V loňském roce bylo možno poskytnout překlenovací půjčku šesti farním sborům.

Děkujeme Vám za sbírku JTD v minulém roce, která vynesla 1165 757 Kč.

Tato částka je mimořádně vysoká díky daru sboru z Prahy 2 – Vinohrad ve výši 505 160 Kč. Zároveň prosíme o Vaši štedrost i v letošním roce.

Výtěžek sbírky odešlete, prosíme, do konce listopadu 2024 na číslo účtu 71717171/2700, variabilní symbol 914300xxxx (xxxx = evidenční číslo sboru).

Jiří Stehno, člen ústředního představenstva JJ

Jiří Schneider, synodní kurátor, redakčně kráceno

EKUMENA

ERC připravuje výpravu na Kirchentag 2025

Ekumenická rada církví v ČR (ERC) zve k účasti na výpravě na 39. německý evangelický Kirchentag, který se bude konat v Hannoveru ve dnech 30. 4. – 4. 5. 2025. „Připravujeme opět nejen možnost zúčastnit se celého bohatého programu Kirchentagu, ale rádi bychom opět připravili také prezentační stánek ERC na Tržišti možností a ekumenickou německo-českou bohoslužbu s občerstvením z ČR,“ uvádí tisková zpráva ERC.

Kirchentag nabízí program pro všechny generace. Zahrnuje koncerty, přednášky, práci s Biblí, modlitby, bohoslužby, divadelní a pohybová představení, výstavy i trh možností s představením organizací a aktivit z Německa i dalších částí světa. Samozřejmě je možnost si prohlédnout Hannover a seznámit se s místním životem a kulturou.

Německé Kirchentagy se konají od roku 1949. Zpravidla trvají pět dnů, od středečního zahájení až po závěrečnou nedělní bohoslužbu, a zahrnují množství jednotlivých akcí. Pravidelně se na Kirchentag sjíždí víc než 100 000 lidí všech generací z celého světa.

Další informace k výpravě ERC na Kirchentag budou průběžně zveřejňovány na: www.ekumenickarada.cz/ktg2025.

ekumenickarada.cz, ARO

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS Krouna hledá kazatele

Jsmo velký tradiční venkovský sbor z okraje Českomoravské vrchoviny – asi 20 obcí mezi KS Skuteč a KS Svratouch, cca 400 členů převážně seniorského věku i střední generace a dětí. V současné době je život sboru omezený na nedělní shromáždění, výuku náboženství a práci na faře po pobytu uprchlíků. Hledáme odvážného, přátelského a férového kazatele/kazatelku s upřímným zájmem o sbor i jednotlivé členy, otevřeného k naslouchání; nadhled, smysl pro humor a šikovné ruce vítány, řidičský průkaz v podstatě nutný.

Nabízíme plný úvazek, velmi prostorný farní byt a zahradu, vstřícné staršovstvo, finanční zajištění, varhanní doprovod bohoslužeb. MŠ a ZŠ v Krouně, potraviny a běžné potřeby též, větší obchody, sportoviště a kvalitní kultura v Hlinsku a ve Skutči (9–10 km, 8–11 minut autem), nádherná příroda všude kolem.

Kontakt: kurátor Jiří Pražan
(prazji@seznam.cz), mobil: 721 008 592

BLAHOPŘÁNÍ

Přání k narozeninám

Milá Věro Lukášová, kdybys 30. října 1929 nepřišla na tenhle svět, mnoho věcí by se neudálo. Kdybys nebyla, nebyly bychom ani my. Kdybys neměla nápad otevřít ve vinohradském sborovém domě Obchůdek Jednoho světa, který je tady pro četné evangelické sbory a jímž prošlo za těch 30 let desítky dobrovolnic z pražských sborů, svět by o něco přišel. „Máme jenom jeden svět,“ řekla jsi nedávno, „a jaký si ho uděláme, takový ho budeme mít“.

A my ti teď můžeme i za všechny minulé „obchůdkářky“ přát k tvým požehnaným 95. narozeninám. Máme to štěstí, že ještě někdy mezi nás zavítáš. Tak ať jsi stále obdarována tvým jiskřivým duchem, vtipem a laskavostí. Přejeme ti radost a potěšení z každého dne, z každého setkání. Že to není možné? Že je to jen krásná idea? Právě ty jsi ale vždycky měla ráda, že?

Tvoje „obchůdkářky“

ÚMRTÍ

Zemřela Jana Vejnarová

V úterý 8. října 2024 zemřela ve věku nedožitých 100 let sestra Jana Vejnarová, vdova po faráři Emanuelu Vejnarovi st. (1924–1996), který působil nejprve ve sboru v Liberci (1950–1951) a poté dlouhá léta v Duchcově (1951–1996). Bohoslužebné rozloučení s Janou Vejnarovou se uskutečnilo v neděli 13. října 2024 v evangelickém kostele v Nymburce.

Děkujeme Pánu Bohu za život sestry Vejnarové a zarmoucené rodině vyprošujeme Boží potěšení.

LIDSKÁ PRÁVA

Bohoslužba díkůvzdání 17. listopadu

Při příležitosti státního svátku se 17. listopadu v evangelickém kostele sv. Martina ve Zdi i v letošním roce uskuteční otevřená večerní bohoslužba s poděkováním za svobodu.

Organizátoři pro tuto slavnostní bohoslužbu každoročně oslovují kazatele, který za totality působil v disentu. Letos bude kázat Vojen Syrovátka. Bohoslužbu povede synodní senior Pavel Pokorný. Záčátek bohoslužby je v 19.30.

MOJĚ CÍRKEV

*Práce šlechtí. (Brigáda zaměstnanců ústřední
církvní kanceláře v táboře v Bělči n. Orlicí,
18. 10. 2024.)
foto: ARO*

Pestré tradice a různé teologické důrazy

Moravskoslezský seniorát

Velkým bohatstvím naší církve je její rozmanitost. V seriálu o seniorátech dáváme zaznít hlasům z jednotlivých regionů, ale chceme také podpořit myšlenku celocírkevního společenství. Jako další se v tomto čísle představí seniorát Moravskoslezský. Svoji rozlohou patří k největším (11 154 km²), z 24 sborů má skoro polovinu neobsazených. Z toho vyplývá, že téměř každý farář nebo faráčka zajišťuje administraci dalšího sboru. Členů ČCE je zde podle statistiky 6 468. O práci a životě v Moravskoslezském seniorátu jsem hovořila se seniorem a farářem v Zábřehu Vlastislavem Stejskalem.

Nedá mi to, musím začít nedávným děním: Jeseník, Krnov, Opava... mnoho míst vašeho regionu bylo postiženo zářijovými povodněmi, někde se prohnala až stoletá voda. Už jste se trochu vzpamatovali?

Zdá se, že ano. Sborových objektů se to naštěstí moc nedotklo, ale mnoha lidí ze sborů ano. Musím ocenit faráře v postižených místech – Danielu Havirovou v Jeseníku, Štěpána Janču v Krnově i Pavla Janošíka v Opavě. Organizovali pomoc, zjišťovali, co kdo potřebuje, otevřeli kostel pro potřeby ztišení, sháněli materiální pomoc. Pokud vím, v Krnově se dostala voda do sklepa a ten bylo potřeba vyčistit. Teď spolu mluvíme asi v třetím týdnu po povodních. Je jisté, že některé opravy silnic, tratí nebo mostů budou na měsíce. Doprava zatím nefunguje, všude

leží trosky, ale myslím, že se teď už život pomalu bude vracet do normálních kolejí. Předcházet katastrofám moc nejde, ale jako církev můžeme být nablízku lidem, kteří potřebují pomoc a povzbudit. Na tomto místě bych také rád vyzdvihl práci Martina Balcara z ústředí, který se mně ozval už dopředu, když se ta voda valila, a nabízel pomoc a součinnost s Diakonií. Takže i já jako senior jsem byl uklidněn a vděčný za podporu, která se pak opravdu ukázala jako potřebná.

senior Vlastislav Stejskal

Od kdy jste seniorem Moravskoslezského seniorátu? Trvá dlouho, než člověk pronikne do agendy seniora jako úředníka?

Seniorem jsem od prvního ledna letošního roku, takže mám za sebou devět měsíců. Jak dlouho trvá, než člověk pronikne do agendy, tak úplně nevím, protože mám pocit, že to ještě neskončilo. Letmé seznámení trvalo asi čtrnáct dnů; to přijel Honza Plecháček z ústředí a všechno mi vysvětlil. Prostě mě zaučoval, to bylo výborné. Pak nastala ta praktická část, kdy člověk během roku zjišťuje, co a jak. Termíny, schůzky, akce, příprava konventu, všechny výkazy k závěru roku a tak. Doufám, že příští rok už poplyne hladce.

Jak pracuje seniorátní výbor?

Seniorátní výbor pracuje výborně. Je nás docela hodně – po dvou náměstcích seniora i seniorátního kurátora, na schůzi jsme začali zvat také náhradníky. Při poslední volbě se obnovila polovina členů, takže se seniorátní výbor takřikajíc restartoval. Práce je intenzivní, pohádat jsme se zatím nestihli. Pro mě je výhodou, že jsem nenastupoval do rozjetého vlaku, ale že nás bylo na startu více. Současně je dobré, že prvním náměstkem se stal Luba Červenka, někdejší senior, takže mám vedle sebe zkušeného rádce, na kterého se mohu kdykoli obrátit.

Už jste měl možnost zažít, co je na práci seniora povzbuzující a co frustrující?

Povzbuzující je určitě to, co jsem teď říkal. Jsem mezi lidmi, o které se můžu opřít. Něco opravdu frustrujícího zatím za sebou nemám. To možná prožiju časem, když se člověk o něco snaží a ono to nejde a nejde. Co mi dělá trochu vrásky, je obsazenost sborů v seniorátě. Máme opravdu hodně sborů bez faráře, což pak vede k tomu, že skoro všichni zbylí mají administraci dalšího sboru, někdy i dvou. Ze čtyřia dvaceti sborů v Moravskoslezském seniorátě je neobsazených jedenáct, takže skoro polovina.

Znáte osobně všechny faráře a farářky?

Jak probíhají vizitace ve sborech?

Na první vizitaci se teprve chystám. Ale v seniorátě žiju a působím už dvacet let, takže všechny

své kolegy a kolegyně znám. Že bych se všemi hovořil v nějakém pastoračním rozhovoru z pozice seniora, to zatím ne, ale známe se poměrně dobře, s některými i důvěrněji. Je to také tím, že farářský tým je zde po delší dobu docela stabilní.

Jak vypadá práce s mládeží?

Práce s mládeží je výborná, daří se. To je pro mě velké povzbuzení. Máme seniorátního pastoračního pracovníka pro práci s mládeží Ondru Sabelu a ten se docela otáčí. Pochází z Těšína a ačkoli zpočátku vypadal trochu nesměle, rozkoukal se velice rychle, má dobré nápady a stále přemýšlí, co by se dalo ještě vylepšit. Snaží se malé skupinky ve sborech propojovat, objíždí je a organizuje různá setkání. Děje se toho opravdu hodně, zpráva o aktivitách mládeže na konvent je snad delší než zpráva seniorátního výboru. Máme i seniorátní farářku pro mládež, je mezi mladými velice oblíbená, je ale nyní na mateřské. Přesto zůstává s mnohými mládežníky v osobním kontaktu, což má také svou hodnotu.

pastorální konference (leden 2024)

Kolik sborů pořádá tábory pro děti, sborové dovolené nebo podobné akce?

Těch sborů, které pořádají tábory pro děti, je určitě dobrá polovina. I když tam třeba není mládež, práci s dětmi se věnují a o prázdninách organizují buďto příměstské nebo pobytové tábory. Dva nebo tři sbory pořádají akce pro všechny generace, vlastně takové sborové dovolené nebo kratší setkání, třeba prodloužené víkendy. Výroční zprávy ze sborů teprve ►

budu čist, ale řekl bych, že skoro v každém sboru se něco takového děje.

Jak dnes funguje Travná?

Pro několik generací je to opravdu fenomén. Místo zastrčené na mapě, poblíž Javorníka u Jeseňníku. Ať jdete z Travné kterýmkoli směrem – i na jih – dojdete do Polska. Dnes jsou lidé, kteří prošli Travnou, neaktivnější pracovníci v seniorátě. Zakladatelé, manželé Petrovi, už nežijí, ale dům Setkávání na Travné slouží stále k setkávání jak mládeže, tak všech generací. Někteří staří travňáci mají už i vnoučata, ne-li pravnoučata. Dům Setkávání nepatří církvi, ale funguje dnes jako zapsaný spolek. Jako seniorátní výbor máme v plánu se s lidmi ze spolku brzy setkat a propojit je právě s naším pastoračním pracovníkem Ondrou Sabelou. Z toho by mohla vzniknout další zajímavá spolupráce ve prospěch mládeže nejen z našeho seniorátu. Akce na Travné jsou takové koření, které dává životu mládeže specifickou příchuť.

Ví lidé ve sborech, k čemu je dobrý seniorát?

Doufám, že ano. I s faráři jsme měli nedávno takové sezení s probíráním otázek jako „k čemu je dobrý seniorátní výbor a seniorát a co od nich očekávám“. Předpokládám, že informovaný farář pak snáze zodpoví podobné otázky členům sboru.

Je potřeba měnit hranice seniorátů, jak o tom rozhodl synod? Týkají se Moravskoslezského seniorátu nějaké razantnější změny?

Našeho seniorátu se změny nedotkly. Ale celkově vnímám změny jako potřebné. Větší celky jsou určitě snáz udržitelné a provoz ekonomičtější. Náš Moravskoslezský seniorát je velice rozlehlý, já to mám na druhý konec dvě hodiny autem, takže nějaké obavy, že to budu mít na pastorku daleko, což například zaznělo na synodu jako argument proti změnám, neberu. Já to mám daleko už teď. A někde je i změna hranic

seniorátu zcela namístě. Kladu si otázku, zda i náš seniorát dokáže být při své rozlehlosti samsostatným celkem, když máme skoro polovinu sborů neobsazených. Změny se nás zatím nedotkly, ale teprve čas ukáže, zda to tak zůstane.

okrsková mládež

Využívají sbory v seniorátu nabídku podpory v rámci diakonických a rozvojových projektů či Jeronýmovy jednoty?

Ano, využívají. Na seniorátním výboru jsme to zrovna nedávno probírali. Jsou sbory, které žádají, mnohé opakovaně, a mnoho dobrého z přidělených peněz už vybudovaly či zorganizovaly. Jsou ale i sbory, které si jako by netroufají a nic zatím nepodaly. Ty chceme podpořit, pomoci jim, aby se do něčeho pustily.

Funguje v některém sboru spolupráce s Diakonií?

Na úrovni sborů je spolupráce se třemi středisky. Šumperský farář Jakub Pavlůs jezdí do domova pro seniory v Sobotíně, nyní si dokonce dělá kaplanský kurz a rád by tam pracoval jako diakonický kaplan. V Rýmařově je diakonické zařízení, které má jako partnerský sbor Olomouc. Je to trochu daleko a nyní po odchodu diakonky Noemi Batlové do důchodu kontakty trochu zvolnily. A ostravská Diakonie, která provozuje i školu a školku, má vazbu na ostravský sbor, ale k tomu nemám moc informací, tam to žije svým životem. Letos nemáme na konventu

žádné volby, tak zveme právě ředitele všech dia-
konických středisek působících v seniorátě, aby
na konventu vystoupili a prezentovali činnost
svých středisek. Tak se i jako senior dozvím, jak
to kde funguje.

Čím byste Moravskoslezský seniorát charakterizoval? Mají sbory něco společného?

Jsou tu čtyři typy sborů. Tradice, duchovní zá-
klad a směřování jsou velmi různé. Český Tě-
šín má silnou luterskou tradici a jinou historii
než všichni ostatní. Máme tu toleranční sbory,
které žijí z této tradice. Pak jsou tu sbory, které
vznikly díky přestupovému hnutí, a nakonec
sbory, které vznikly po druhé světové válce při
osídlování Sudet. Těch je tu poměrně hodně
a jsou poznamenány jistou vykořeněností, ab-
sencí tradice a nyní velkým úbytkem členů.
Sbory spojuje to, že patří k jedné církvi – Čes-

kobratrské evangelické. A my faráři se snažíme
nést poselství – evangelium – do všech míst, kde
působíme. Samozřejmě se to daří někde líp a ně-
kde hůř.

Co váš seniorát nabízí ostatním?

Myslím, že nabídnout můžeme zkušenost s pra-
cí na velké rozloze. Například jsme rozdělili
seniorát na pět okrsků, v každém je několik
sborů, které k sobě mají geograficky blíž. A ně-
které akce se konají v rámci toho okrsku, pro-
tože kdyby lidé měli jet někde na druhý konec
seniorátu, tak by nepřijeli. Spolupráce farářů
a setkávání lidí ze sousedních sborů funguje
dobře. A myslím, že nabídnout můžeme také
zkušenosti s tou pestrostí tradic, duchovní
orientace a teologických důrazů, jak jsem zmí-
nil výše. Jak spolu komunikovat, když jsme tak
různí.

Daniela Ženatá, foto: archiv seniorátu

MLÁDEŽ

Mladí evangelíci letos zamířili do Svitav

Sjezd (nejen) evangelické mládeže tentokrát na téma financí

Kolik stojí kostel? Má církev peníze?
Kde se berou? A máme to tam nahoře
od Pána Boha už dávno spočítaný? Tě-
mito otázkami se zabýval v pořadí již
34. Sjezd (nejen) evangelické mládeže,
který se se konal ve dnech 4. – 6. října
2024 ve Svitavách. Letošní téma znělo
lakonicky „Zaplaťpánbu“.

Účastníci se mohli dozvědět, jak spravovat
svoje osobní finance, jak je spravuje církev nebo
jakou roli vlastně peníze hrají v kontextu křes-
ťanství. Ale „tvrdá měna“ nebyla jedinou vý-
znamovou rovinou, kterou mělo téma rozvíjet.
Organizátoři chtěli společně přemýšlet i nad

otázkou rozličných lidských talentů, obdaro-
vání a nadání. „Každý z nás je v něčem dobrý,
každému něco opravdu jde. Jak máme nakládat
s Božím obdarováním, svěřenými talenty v kaž-
dodenním životě, při studiu nebo v práci?“ stálo
v záhlaví sjezdového webu.

Téma peněz, práce a kariéry nevybrali pořá-
datelé náhodou. Jak naznačuje členka organi-
začního týmu Mirka Sáblíková, mladí si je tak
trochu objednali: „Ptali jsme se účastníků, jaké
téma Sjezdu by uvítali. Z návrhů nakonec vzešly
právě tyto motivy. A to jak ve významu finanč-
ním, tak i co se týče obdarování, které může
každý z nás pěstovat a využít (nejen) k Božímu
dílu.“ ▶

nedělní bohoslužba v kostele sv. Josefa

Od náročného tématu si účastníci měli možnost odpočinout u sportovních her, zpívání a pobožností. Kromě toho pořadatelé připravili množství doprovodných programů a vystoupení, komentovanou procházku městem nebo koncerty kapel Sunrise Gang, post-hudba, Cactus Show Band, Pranic nebo Veřejně nepřístupná vodní plocha. Velký ohlas zaznamenal také program dokumentárního fotografa a držitele ocenění Czech Press Photo Vojtěcha Dárvíka Mácy o válce na Ukrajině.

Vrcholem sjezdového programu pak byla, jako každoročně, nedělní bohoslužba. Přes 600 jejich návštěvníků se jen stěží vměstnalo do „červeného“ kostela sv. Josefa, který evangelikům laskavě zapůjčila místní římskokatolická farnost. Kázání se mistrně ujali Filip Keller (senior Brněnského seniorátu) a brněnská farářka Iva Květonová, kteří si připravili dialogické kázání ve stylu slam poetry, do něhož zakomponovali četné narážky na texty písní ze zpěvníku Svítá. V úvodu například zaznělo:

Málo mám, málo znám, málo se usmívám, zatímco jiní lidé mají hodně, jsou nabašení, a já z toho nadranc nervy mám.

Nejsem zrovna muzikant a hlas mám trochu hově hovězí.

Kde je, Bože, nějaká spravedlnost, v čem ta nerovnost jen vězí?

Doprovod podobně jako v minulých letech připravili účastníci bigbítového kurzu pod vedením faráře Filipa Boháče. Bohoslužbu bylo možné sledovat také online prostřednictvím ži-

vého přenosu. Jeho záznam naleznete na youtubeovém kanálu církve.

Po celou dobu sjezdu bylo možné finančně přispět na charitativní sbírku pro organizaci Děti patří domů, která se snaží podporovat náhradní rodinnou péči a snižovat tak počet dětí v ústavní výchově. Ve sbírce se během necelých tří sjezdových dnů podařilo vybrat úctyhodných 41 068 Kč, které navíc přislíbila zdvojnásobit Nadace Divoké husy, takže celkový výnos činí neuvěřitelných 82 136 Kč!

post-hudba

Velké díky za uskutečnění celé akce patří organizátorům, dobrovolnictvu, účinkujícím a také všem, kteří na sjezd dorazili. Snad byl pro ně takto strávený čas k nezaplacení. Tak opět za rok, tentokrát v Teplicích 3. – 5. října 2025.

Kateřina Termerová, redakčně upraveno, foto:

Dan Ridzoň, Kuba Rais

Církev přivítala představitele Světového luterského svazu

Delegáti diskutovali o významu církve v sekularizované společnosti

Českokobratrská církev evangelická hostila od 8. do 11. října 2024 v Praze setkání představitelů evropských církví sdružených v rámci Světového luterského svazu (LWF). 72 delegátů ze tří evropských regionů (Střední a východní Evropa, Střední a západní Evropa a Severské země) diskutovalo především o významu církve v sekularizované společnosti.

Pod heslem „Luterská cesta v měnící se Evropě“ vyslechli nejprve referáty o cestě do budoucnosti hostitelské církve (ČCE) a poté ve třech regionálních skupinách diskutovali, jak zkušenosti z České republiky rezonují s jejich vlastními zkušenostmi, které se odehrávají často v odlišném kontextu.

Také v jiných zemích se luteráni potýkají s výzvami, které souvisejí s přechodem od státních církví k nezávislým strukturám nebo s jejich měnícím se postavením a vlivem v rámci širší společnosti. Vzhledem k tomu, že v mnoha církvích dochází k úbytku sborů a snižování příjmů, potvrdili delegáti výzvu „být církví pro druhé“ a hledět nad rámec vlastních starostí na naléhavé místní i globální problémy, jako je klimatická nouze, uprchlíci nebo nástup populistických vlád a ideologií.

Část programu byla věnována prezentaci nové strategie LWF, která byla stanovena na příští období do r. 2031. Panel mladých delegátů se podělil o názory na význam čtyř prioritních oblastí: Prosperující církve, Odpovědná

teologie, Spravedlnost a mír a Služba a důstojnost. Účastníci diskutovali o výzvách, jak tento dokument přiblížit široké veřejnosti, a zdůraznili potřebu najít synergii mezi programovými prioritami a luterskou liturgií a bohoslužbou.

Reflexe 13. valného shromáždění LWF v Krakově v září 2023 ukázala, že pro mnoho účastníků bylo shromáždění zásadním posílením, které nadále přináší ovoce. Společná bohoslužba a hudba z tolika různých zemí byla silným duchovním zážitkem společenství, který delegátům připomněl jejich propojení, jež může být hlubší než slova.

Předposlední den setkání účastníci vyslechli svědectví ze tří oblastí konfliktu, kde LWF poskytuje humanitární pomoc a podporuje dlouhodobý rozvoj: Ukrajina, Palestina/Izrael a Jižní Súdán. Zástupci regionů LWF se pak podělili o svůj pohled na to, jak jsou současné války a konflikty vnímány v jejich zemích a jak ovlivňují jejich společnosti.

Účastníci odmítli myšlenku „svaté války“ a zároveň potvrdili potřebu spravedlivého míru, odpovědnost církví mluvit pravdu k moci, modlit se za mír a podporovat hodnotu každého lidského života.

Setkání luterských církví z evropských regionů bylo záramováno zahajovacími a závěrečnými bohoslužbami s večeří Páně. Ve shromáždění rezonovala připomínka Boží věrnosti, která se k nám dostává prostřednictvím slov Písma, osvobozuje od strachu a posiluje nás „tváří v tvář hříchu a temnotě světa“.

úvodní bohoslužba (uprostřed žehnající Olga Navrátilová)

Většina programů se konala v evangelickém kostele v Praze na Smíchově. Ten po nedávné moderní přestavbě slouží nejen jako církevní ob-

jekt, ale také jako komunitní prostor a místo sousedského setkávání.

Daniela Hamrová, ekumenické oddělení ÚCK,

foto: Jiří Hofman

FOKUS

Řízení ve věci kázně v ČCE – kde to pořád drhne

Uplatňování Řádu pastýřské služby provázejí problémy

Málokterému řádu věnuje synod tolik pozornosti jako Řádu pastýřské služby. Tento předpis upravuje postup v případech, kdy člen církve kupř. poruší závazky svého pověření, při své činnosti nedodržuje církevní zřízení nebo řády a tím vážně ohrožuje sborové a církevní společenství, oslabuje vztah členů k církvi nebo vyvolává pohoršení ve veřejnosti. Tato služba je svěřena pastýřským radám a představuje svébytný systém kárné odpovědnosti.

Novely Řádu pastýřské služby z poslední doby

Řád pastýřské služby prošel v uplynulých letech několika významnými změnami. V r. 2018 bylo 14 seniorátních pastýřských rad nahrazeno třemi oblastními, dále bylo zavedeno povinné členství právníka v každé pastýřské radě a přezkum rozhodnutí církevní pastýřské rady, pokud rozhodne jinak než oblastní pastýřská rada, byl svěřen odvolací komisi synodu (a nikoliv jeho plénu, což jednání synodu v minulosti opakovaně paralyzovalo).

V r. 2021 synod do řádu doplnil podrobnější ustanovení o poskytování informací o probíhajícím řízení a zdůraznil zásadu spolupráce s orgány činnými v trestním řízení, které má samozřejmě vždy přednost před řízením před pastýřskou radou. Nadto podnět k zahájení řízení může od tohoto roku nad rámec presbyterů, kazatelů či správních orgánů podat kdokoli, kdo tvrdí, že byl jednáním člena volaného ke kázni přímo poškozen.

Konečně v r. 2022 byla osobní působnost řádu rozšířena na všechny pověřené členy církve, za něž jsou považováni především kazatelé, starší, pastorační pracovníci, členové pastýřských rad, pracovníci zvláštních zařízení církevní služby, katecheti, učitelé náboženství, učitelé nedělní školy a další osoby pověřené křesťanskou službou, výchovou, vzděláváním a pastorací dětí, mládeže nebo dospělých.

Navzdory veškeré snaze však uplatňování Řádu pastýřské služby – z pohledu ne-člena pastýřské rady a zaměstnance Ústřední církevní kanceláře, která si od pastýřských rad důsledně udržuje odstup – provází určité problémy.

Problém č. 1: Obsazení pastýřských rad

Každá ze čtyř pastýřských rad – totiž tří oblastních a celocírkevní – má 5 členů a 5 náhradníků, vždy po dvou farářích, dvou presbyterech a jednom právníku. Celkem tedy do pastýřských rad potřebujeme 16 farářů, 16 presbyterů a 8 právníků; k těmto členům církve připočteme 9 členů a 3 náhradníky odvolací komise synodu. Systém kárné odpovědnosti v ČCE tudíž vyžaduje 52 lidí připravených vykonávat tuto odpovědnou službu. Řád zapovídá souběžné členství v různých oblastních pastýřských radách (s výjimkou právníka a pouze ve výjimečných případech), oblastní pastýřské radě a církevní pastýřské radě a pastýřské radě a odvolací komisi synodu. Členové pastýřských rad dále nemohou být členy ani náhradníky seniorátních výborů či synodní rady a překážka příbuzenství zabraňuje

souběžnému členství manželů, rodičů a dětí i sourozenců. Okruh vhodných kandidátů je limitovaný: volí je synod na základě doporučení konventů, seniorátních výborů, synodní rady a členů synodu, přičemž pocítujeme zejména nedostatek právníků (a velký nedostatek odborníků na trestní právo). V ČCE navíc chybí ucelený systém vzdělávání členů pastýřských rad i způsob předávání těžce získaných praktických zkušeností (know-how).

Sečteno a podtrženo, personální možnosti pastýřských rad jsou velmi omezené. Posílením ekumenické spolupráce v kárné oblasti např. na půdě Leuenberského synodu (ČCE, CČSH, SCEAV a ECM) bychom nepochybně mnohé získali, např. společnou platformu pro vzdělávání členů kárných orgánů. Dokonce bychom snad časem mohli uvažovat i o „sdílení“ členů kárných orgánů napříč církvemi, což by nestrannost rozhodování jistě posílilo. (Nezastírejme však, že zásady, podle kterých se v jednotlivých církvích porušení kárně hodnotí, se mohou významně lišit.)

Problém č. 2: Podávání podnětů

„Všichni o tom vědí,“ slýcháváme nejednou, nikdo však nepodá podnět k pastýřské radě. Členové církevních orgánů, tzn. staršovstev, seniorátních výborů nebo synodní rady, zkrátka ti, kteří mají nejlepší přehled o dění v církvi, jsou často (až moc) ohleduplní lidé. Někdy jim chybí vůle podávat podněty k pastýřské radě; situaci neusnadňují ani mnohačetné příbu-

zenské vazby, jimiž se ČCE tradičně vyznačuje. Nezřídka se proto stává, že podněty podávají spíše „provinilci“ na nadřízené orgány...

Krom toho podněty – vcelku pochopitelně – málokdy píší právníci a pravidelně v nich chybí i základní náležitosti jako např. označení podavatele (člen církve nebo církevní orgán?) či návrh na uložení trestu. Nepodaný nebo špatně sepsaný podnět může vést k selhání systému kárné odpovědnosti, protože buď nevede k žádným trestům, anebo vede k trestům špatným. Neměli bychom se proto zdráhat podávat podněty k pastýřským radám, příp. se proti rozhodnutím oblastních pastýřských rad odvolávat. Církevní pastýřská rada by snad též mohla připravit a zveřejnit ukázkou podnětu.

Problém č. 3: Komunikace

Podle Řádu pastýřské služby může informace o probíhajícím řízení pastýřská rada poskytovat za účelem komunikace Ústřední církevní kanceláři, pokud se řízení týká zvláště závažného provinění. Zároveň platí, že pastýřská rada, příp. odvolací komise synodu, v rozhodnutí uvede, jakým způsobem, jakým osobám a v jakém roz-

sahu může nebo má být rozhodnutí sděleno nebo zveřejněno.

Komunikace o proviněních ve věcech kázně je však často stížena rozbujelou šeptandou, kdy se církví šíří nesprávné nebo neúplné zprávy o probíhajících řízeních. Nezapomínejme, že členové ke kázni volaní mají rovněž svou vlastní komunikační linii, která do popředí vystupuje zejména v případech, kdy podavatelé podnětů zachovávají mlčenlivost.

O své slovo se zde hlásí i ekumena: církve musejí sdílet informace o probíhajících i ukončených řízeních, zejména pokud jsou jejich účastníky kazatelé – to je důležité např. při přijímání kazatelů z jiných církví. V závažných případech musí církev pamatovat i na veřejné instituce a sdělovací prostředky, jinak si informace obstarají odjinud.

Špatná komunikace maří účel řízení ve věci kázně. Je proto nezbytné vést otevřenou komunikaci v církvi i navenek a s veřejností správně komunikovat během řízení i po vydání rozhodnutí.

Adam Csukás, právník ÚCK

CÍRKEVNÍ STAVBY

Poděkování z Olomouce

Rekonstrukce kostela zdárně pokročila

Evangelický sbor v Olomouci s velkou radostí a vděčností oznamuje úspěšné dokončení II. etapy náročné rekonstrukce našeho milovaného kostela.

Tato významná fáze by nebyla možná bez štěrnosti a podpory našich věrných dárců, zejména díky sbírce nazvané Hlavní dar lásky Jeronýmovy jednoty. Díky této sbírce jsme spolu s vámi, štědrými dárci, dokázali shromáždit úžasnou částku 2 068 674 Kč, což nám umož-

nilo dokončit opravu první poloviny střechy. Jsme nesmírně vděční všem, kteří se k nám připojili svými příspěvky, a tím nám pomohli přiblížit se ke splnění našeho společného cíle.

Navzdory tomu, že jsme dosáhli tohoto významného milníku, rekonstrukce našeho kostela ještě není u konce a čeká nás několik dalších důležitých etap. Vaše podpora je stále klíčová pro to, abychom mohli pokračovat v naší práci a dokončit celý projekt.

Co nás ještě čeká?

III. etapa – oprava druhé poloviny střechy včetně příslušných krovů a hromosvodů, ta musí být hotová již v roce 2025. IV. etapa – oprava fasády a soklu věže, obnova ciferníků a restaurátorská obnova vstupních portálů. V. etapa – oprava I. poloviny fasády. VI. etapa – oprava II. poloviny fasády.

Olomouc je město ležící v samotném srdci Moravy a je snadno dostupné ze všech koutů regionu. Náš sbor disponuje prostorem, který je možno využít pro různá setkání, školení, jednání a konventy. Jsme otevření pro spolupráci s okolními sbory ČCE, jako jsou Přerov, Prostějov, Zábřeh, Šumperk, Šternberk a další. I toto vědomí sounáležitosti s ostatními sbory ČCE nás motivuje k dokončení celého projektu rekonstrukce.

Po dokončení exteriérových prací máme v plánu se zaměřit i na interiér kostela. Naším dalším cílem bude renovace sborové kuchyňky a nová elektroinstalace hlavně v horním patře kostela.

Jak mohu pomoci?

Pokud byste chtěli přispět k pokračování našeho projektu, můžete tak učinit prostřednictvím našeho transparentního účtu. Každý dar, byť malý, nám pomůže přiblížit se k vytčenému cíli a zajistí, že náš kostel bude sloužit nejen naší současné sborové komunitě, ale i budoucím generacím, které tento prostor využijí. Pro více informací navštivte www.kostelnanaplavce.cz

Poděkování a pozvání

Děkujeme vám za vaši dosavadní podporu, modlitby a dary, které nám pomáhají v našem úsilí. Srdečně vás zveme, abyste nás navštívili v Olomouci a spolu s námi oslavili úspěchy, kterých jsme dosáhli díky vaší laskavé pomoci. Těšíme se na setkání s vámi a na další společné chvíle strávené v našem kostele.

Ondřej Holubec a Jana Vrajbá (FS Olomouc)

DIAKONIE

*V terénu. (Dobrovolníci mapují situaci v povodni
poničené České Vsi u Jeseníku.)*

foto: Diakonie ČCE

Co dělat po povodních

Když se jejich následky budou řešit ještě za rok

Dům od domu chodí už přes měsíc. Dobrovolníci nejen z Diakonie provádějí monitoring domácností v oblastech zasažených povodněmi. U každého čísla popisného pečlivě zjišťují charakter a rozsah škod. Díky jejich mravenčí práci získáváme data o tom, kde a jak bude třeba pomáhat. K nejhůře postiženým už putuje i první plošná finanční pomoc – od úřadu práce a neziskových organizací. Jak monitoring probíhá a jaký je jeho smysl, to se dočtete v následující reportáži.

Dva dobrovolníci Diakonie potkávají na pozemku jednoho z domků v České Vsi mladého muže. Ptají se ho, jestli je pan majitel. „Ano, bohužel,“ odpovídá pan majitel. Myslí to trochu nevázně, ale také dost vážně. Stačí se rozhlédnout po jeho zahradě. Betonová zídka – musí vážit přes tunu – leží na boku. Voda, která se tudy prohnala, ji podemlela a povalila. Drátěné ploty okolo pozemku také z části leží na zemi. Když ne, tak jsou do posledního místečka obalené travou a odpadky, které povodeň brala s sebou. Z části skleníku zbyly střepy. Garáž je na odpis, studna znehodnocená, sklepy vytopené.

Starý dům má vyvýšené přízemí. „Oni Němci věděli, proč to tak staví,“ chválí nyní pan majitel dřívější obyvatele Jesenicka a jejich dobrou znalost místa, kde se usadili. Říčka Bělá totiž v České Vsi opouští sevření prudkých jesenických kopců a dostává se do volnější krajiny. Za tisíciletí tu vytvořila příjemné ploché údolíčko lemované nízkými zelenými kopečky. Žít hezky v rovině, ne ve stráni, to je na Jesenicku vzácnost. Proto se není čemu divit, že v České Vsi stojí jeden rodinný domek vedle druhého.

Krásné místo má jen jednu vadu: když se tady hladina Bělé zvedne, rozlije se do široka a všechno zaplaví. Proto ta vyvýšená přízemí starých domů. Když se však Bělá rozběsí, jako letos v září, ani zvýšená přízemí nepomohou. „Kolem našeho domu dosahovala voda jednoho a půl metru,“ říká mladý muž, kterého navštívili dobrovolníci Diakonie. V obýváku měl dvacet centimetrů vody.

Každá kačka se hodí

Dobrovolníci Petr a Martina panu majiteli nabízejí, že se ho podrobně vyptají na škody, které mu v domě a na pozemku povodeň způsobila. Sice ho zdrží od práce na přibližně třicet minut, ale získané informace se tak dostanou do databáze, podle které se pak bude rozdělovat pomoc. Ta se právě shromažďuje po celé republice. Lidé posílají na povodňová konta částky, které dohromady vytvářejí účtyhodnou sumu.

Třicetiletý muž souhlasí. Zdůrazňuje, že v obci jsou domácnosti, které živel poničil daleko víc než tu jeho. „Každá kačka se teď ale bude hodit,“ dodává. Dobrovolník Petr bere do ruky mobil a začne se vyptávat. Otázky klade podle předem připraveného scénáře, kterým se řídí všichni dobrovolníci. Odpovědi zapisuje do mobilní aplikace, která získaná data odesílá ke zpracování.

Takže – zbrusu nový plynový kotel se ocitl kompletně pod vodou. Možná že oproti všem předpokladům katastrofu přestál a bude zase funkční, ale to se teprve ukáže. Podlahy voda promáčela a poničila. Pračka a další domácí technika jsou neopravitelně zničené. Nově zrekonstruovaná koupelna dostala pořádný zásah, ale škody na ní jsou spíš menší. Auto je v pořádku. Pan majitel ho stihl včas přeparkovat. ►

Povodeň minula vůz o dva metry. To jiní takové štěstí neměli. Nejen v České Vsi člověk neustále naráží na auta zabahněná až po střechu, které v podivných úhlech stojí na naprosto nepravděpodobných místech. Voda je přesouvala jako hračky.

Petr s Martinou projdou promáčené interiéry, škody si nafotí a ptají se dál. Dozvídají se, že dům mladý muž sdílí s rodiči. Dočasně jim našel podnájem. Finanční rezerva mu na to zatím stačí. Tatínek se vlivem stáří už skoro nehýbe. Dostat ho na druhý břeh přes řeku po polorozbořeném betonové lávce – to byl adrenalinový zážitek. Psychologickou pomoc prý nikdo z rodiny nepotřebuje. Nejhorší stres pominul a rodiče pomalu získávají nadhled. Pomocníci pro odklizení následků povodně aktuálně nejsou potřeba. Dva přátelé už pomáhají. Zítra je doplní další. Přivezou i vysoušeč. V budoucnu se ale fyzická práce dobrovolníků bude možná hodit. Mladý muž pracuje daleko od České Vsi, často v zahradniči. Šéf mu teď dal volno, ale za deset dní bude muset na týden do práce. Neví, kolik volna si bude moci potě ještě dovolit.

Nezůstat sám

Petr s Martinou si všechno zapisují a jdou dál. Ví o dvou dalších domech v České Vsi, kde jsou očekáváni. Uličky, kterými procházejí, lemuje hromady zničeného domácího zařízení. Skříňe, koberce, sedací soupravy, zahradní sekačky, prkna, kýble, polámané ploty, nářadí... Všechno na odpis vynášejí lidé ze svých provlhlých domů před ploty zahrádek. A také v kolečcích vyvážejí naplavenou zeminu. Kde se kdysi zelenaly vzorně zastřižené trávníky a řádky záhonků hrály všemi barvami, tam řeka nanesla v tlusté vrstvě směs bahna a hlíny. Postupně ze zahrádek mizí a vrší se před ploty do úctyhodných výšek.

V druhém týdnu po povodni není na odklizení jejích následků nikdo sám. Česká Ves připomíná mraveniště. Kolem každého jednotlivého domu pracuje v plném záprahu několik

lidí všech generací. Dohromady jsou jich stovky: majitelé domů, jejich známí, dobrovolní hasiči, skauti. Mnoho pomocníků dorazilo z celé republiky, často z jejích opačných konců, což posiluje pocit sounáležitosti. Zjištění, že nezůstali ve svém neštěstí sami, působí na psychiku místních jako vzpruha. Na všech je znát únava, ale často se také ozývá smích. Každý ví, co má dělat, náradí i ochotných rukou se nabízí dost a dílo se zatím daří. K normálu má Česká Ves ještě na míle daleko, ale ani se netopí v nehorším: drobné změny k lepšímu jsou vidět už teď. Generátory, čerpadla a vysoušeče jedou na plný výkon.

porada dobrovolníků na základně v Jeseníku

Odstraňování následků katastrofy však představuje běh na dlouhou trať. Ony stovky lidí, kteří v druhém týdnu po povodni odváděli prvotní hrubou práci, nezůstanou na Jesenícku věčně. Mají koneckonců dost svých vlastních starostí a povinností. Přijde také zima. A na místní dolehne únava, fyzická i psychická.

S následky povodni však budou muset žít ještě nejméně rok, přičemž se potřeba pomoci začne různit. Pro někoho budou důležité finance. Někdo spíše ocení lidi na fyzickou práci. Někdo bude potřebovat psychickou podporu. Jiný radu, jak zadministrovat pomoc od státu, na kterou má právo.

Právě proto je dobré co nejdřív nashromáždit co nejvíce konkrétních informací přímo z terénu.

Práce pokračuje

Dobrovolníci Diakonie to dělají dodnes. Jejich rájón se rozšířil z České Vsi také na obce Lipová-lázně a Horní Lipová. To je ale jediná významnější změna. Jinak jejich dny vypadají všechny podobně. Koordinátor dobrovolníků každé ráno odjede na štáb integrovaného záchranného systému, kde se zástupci všech organizací, které mají s odstraňováním následků povodní co do činění, seznámí s aktuální situací a předají si navzájem nejdůležitější informace.

Dobrovolníci v tu dobu snídají a připravují se na výjezd do terénu. Po návratu koordinátora ze štábu se krátce dohodnou, jaká čísla popisná si kdo vezme na starosti, a pak vyrážejí. Domácnosti obcházejí vždy po dvojicích. V poledne se naobědvají a pak pokračují v práci zhruba do čtyř hodin. Následuje volno v některé dny prokládané společným povídáním, jehož cílem je vzájemná psychická posila a také výměna zkušeností.

Díky neúnavnému monitoringu dobrovolníků z Diakonie a dalších humanitárních organizací získaly nejhůře postižené domácnosti nejen na Jesenicku první finanční pomoc. Padesát tisíc korun putovalo do každé domácnosti, které voda zaplavila obytný prostor a učinila ho neobyvatelným či poničila vnitřní vybavení. Dohromady jde o 3 800 domácností.

Stovky dalších se ovšem do databází ještě nedostaly a na monitorovací návštěvu teprve čekají. Stále jsou potřeba desítky ochotných dobrovolníků. Kdo se chce zapojit, může vyplnit jednoduchý registrační formulář a vyrazit. Má to smysl. Jak potvrzují všichni, kdo se monitorování třeba jenom na několik málo dní zúčastnili – domů si odvezete nejen dobrý pocit z pomoci druhým, ale také zážitek z dobré party kolegů a pohybu na čerstvém vzduchu. „Všem, kteří se denně v práci hrbí u počítačů, to vřele doporučuji,“ říká dobrovolník Jáchym Michal – v civilu designér – který na Jesenicku pomáhal v prvním týdnu poté, co povodeň kulminovala.

Adam Šůra

REGIONY

Budujeme nový komunitní domov pro seniory. I s vaší pomocí

Středisko ve Vendolí u Svitav se otevře za rok a půl

Komunitní domov ve Vendolí u Svitav je projektem farního sboru Svitavy, který k jeho realizaci oslovil Diakonii Českobratrské církve evangelické.

Samotné středisko Diakonie ČCE ve Svitavách vzniklo 1. 10. 2023 s cílem vybudovat malý komunitní domov pro seniory ve Vendolí, jehož provozovatelem bude (z důvodu podmínek dotace MPSV) v prvních deseti letech středisko

Diakonie ČCE v Sobotíně. Jedná se o výjimečný projekt, na jehož začátku i konci je důstojné stáří.

Myšlenka postavit malý komunitní domov pro seniory vzešla od členů svitavského evangelického sboru již v roce 2017 a stála na vizi místa, ve kterém senioři naleznou domov, bezpečí, nové vztahy, a i přes úbytek sil fyzických i mentálních si zachovají svoji důstojnost.

V roce 2019 pod záštitou Diakonie ČCE vznikl první návrh domova pro seniory ve Vendolí, jehož autorem je architekt Radim Oblouk. „Pozemek, na kterém se domov pro seniory staví, nás už na počátku příprav zaujal svými výhledy a životem kolem. V sousedství stojí hospoda s venkovním posezením a samoobsluha. Jedná se o místo, kde v hojné míře tráví čas i obyvatelé Vendolí. Domov pro seniory tak nebude stát stranou, ale naopak se stane součástí života obce,“ říká architekt Radim Oblouk.

Své „doma“ zde od roku 2026 nalezne 20 seniorů, kterým chceme v atmosféře podpory, respektu, blízkosti a porozumění pomáhat v co největší míře udržet jejich schopnosti a umožnit jim zapojit se do každodenních aktivit života. Obyvatelé domova budou žít ve dvou domácnostech. Centrem každé domácnosti bude společný prostor s kuchyní a odpočinkovou zónou. Každý obyvatel bude mít své soukromí v jednolůžkovém pokoji s vlastní koupelnou a záchodem.

Stavba domova byla zahájena 25. 4. 2024. Od té doby doslova roste zhotoviteli pod rukama. V tuto chvíli se nacházíme ve fázi zastřešování hrubé stavby, díky čemuž by měla stavba plynule pokračovat i přes zimu, a to vnitřními stavebními pracemi.

Takovýto vývoj je možný i díky Vám, přispěvatelům celocírkevní Svatodušní sbírky, jejíž výtěžek doplní finanční prostředky na stavbu domova poskytnuté investorem, Diakonií ČCE, z dotace MPSV, programu Národní plán obnovy, a z podpory Pardubického kraje. Rádi bychom Vám za Vaši podporu touto cestou ze srdce poděkovali.

I přes tuto významnou pomoc máme před sebou ještě spoustu práce, která bude vyžadovat velké finanční výdaje. Proto vám budeme vděčni, pokud se nás rozhodnete ještě dále podpořit. Učinit tak můžete prostřednictvím veřejné sbírky na účet 2802834970/2010.

Celková cena domova pro seniory ve Vendolí je vypočítána přibližně na 120 mil Kč. Samotná stavba byla vysoutěžena za 102 mil Kč

(včetně DPH). Většinu peněz na stavbu domova již máme. Nyní se v pokračující veřejné sbírce chceme zaměřit na získání finančních prostředků na interiéry domova, gastro kuchyni a zahradní úpravy. Seniorům z našeho domova chceme dopřát komfort kvalitních pečovatelských lůžek, vhodných matrací, vybavení koupelen, pohodlných křesel, židlí a dalšího vybavení. Nedílnou součástí každodenního života v domově bude i zahrada, kde budou moci obyvatelé odpočívat, relaxovat a zároveň si udržet kontakt s okolním děním v obci.

průběh stavby

Abychom mohli budoucím obyvatelům nabídnout pohodlný a komfortní domov naplňující všechny jejich potřeby, potřebujeme i Vaši pomoc! Každá darovaná koruna se v našich rukou přemění v útulný pokoj a nabídne jeho obyvateli pocit bezpečí a nového domova, kde nemusí být sám.

Do kalendáře si určitě poznamenejte termín 5. 12. a přijďte výstavbu domova pro seniory ve Vendolí podpořit na benefiční koncert písničkáře Mirka Kemela, kontrabasisty Petra Tichého a bajánisty (akordeon) Aliaksandra Yasinského. Koncert se uskuteční v koncertním sále Ottendorferovy knihovny ve Svitavách.

Průběžně aktualizované informace o projektu naleznete na webu svitavy.diakonie.cz.

Eva Švihálková, Diakonie ČCE – středisko Svitavy

Povodňový deníček

Zkušenost s živelnou pohromou pohledem krnovského faráře

Třetí zářijový víkend přinesl intenzivní déšť. Nad Jeseníky se vypršelo extrémní množství srážek a voda, valící se koryty řek, napáchala miliardové škody; bohužel vzala i několik lidských životů. Takto jsme to prožili na krnovské faře...

Týden 9.–13. 9.

Meteorologové na víkend věští déšť. My plánujeme nedělní pouť do kazatelské stanice Krasov – osmikilometrový pochod přes kopec, bohoslužba, grilovačka.

Čtvrtek 12. 9.

Začalo pršet. Nevypadá to zas tak zle! Většinu času jen mrholí. Uklidňuje nás, že zem byla totálně vysušená, lehký deštík bude pro krajinu blahodárný. Vždyť jsme se celé léto modlili za vláhu!

Pátek 13. 9.

Dále prší. Pamětníci roku 97 se přestávají usmívat. Při modlitebním setkání se modlíme, aby nepřišla povodeň. Domlouváme se, že v neděli vypustíme grilovačku. Bohoslužba zůstává. A co s přechodem kopce? Nejsme přece máčky! Půjdeme za každého počasí.

Sobota 14. 9.

Pořád prší. K večeru volám do Krasova, jaká je situace. „Silnice je pod vodou, neprojedeš.“ Rušíme bohoslužbu i pouť.

Zítra mám mít bohoslužby v administrovaném Bruntále. Po pár telefonátech se domlouváme, že to nebudeme pokoušet, bruntálští zajistí bohoslužby svépomocí (moudré rozhodnutí – ráno byla bruntálská fara zatopená a silnice neprůjezdná).

voda u evangelického kostela v Krnově

Kamarádi posílají fotky vzdouvajících se řek a zaplavených zahrad. Kolem šesté se z pouličních tlampačů ozve siréna. Dlouho houká a pak ohlásí, že přijde záplavová vlna. Co to znamená? Netušíme. Máme chystat evakuaci? Nebo co vlastně? Pro jistotu si načepujeme pár hrnců vody a nabíjíme powerbanky. Večer už víme, že v ulicích u řek teče voda. Z jedné strany Opavice, z druhé strany Opava – obvykle potoky s vodou po kolena. ►

Neděle 15. 9.

Z postele rovnou k oknu. Silnice je suchá a přestalo pršet. Na modrou oblohu se drápe příjemně teplé slunko.

V noci vypnuli proud. Připomíná nám to tábor. Chystám se do kostela; nejspíš nikdo nepřijde, ale kdyby, aspoň se pomodlíme. Kontrolní pohled z balkónu: uličkou za kostelem přitéká potůček. Hrne si to jednosměrkou v protisměru a v Albrechtické mizí v kanále. Přezouvám se do kanad a jdu obhlédnout situaci. Mikulášskou za kostelem se valí řeka. Lidé stojí na chodníku a zírají. Než obejdu kostel, už i u nás brodím vodou.

Jdu zkontrolovat sklep. Zatím dobrý, jen po kotníky. Vynáším poslední cenné věci.

Popadnu foťák a jdu zase ven – tohle musím dokumentovat. Z kostela je ostrov. Přebroďm Mikulášskou kolem divadla směrem k Albertu a nechápavě zírám na peřeje, které mě od něj dělí. Z Revoluční je rozbořený veletok, ten nebudu pokoušet, už tak mám vody nad kolena. Vracím se a mířím do města.

Zatopený kruhový objezd, v jehož středu přistála stavební buňka, vypadá poněkud surrealisticky. Značce „přechod pro chodce“ bych teď asi nevěřil, trčí sotva půl metru nad hladinou. Parkovací automaty u polikliniky jsou taky komické.

Vracím se domů. Brodím se už do půlky stehů. Voda stoupá a kolem jídelny přetéká do zahrady. Za chvíli se přívál hrne i z hlavní ulice. Na soutoku v zahradách vzniká hluboké jezero. Stojíme se sousedy na rampě a nevěřičně pozorujeme situaci.

Nedá se nikam dovolat. Jen občas prorazí SMS. Taky internet se utopil. Nemáme žádné informace. Pokřikujeme z balkónu na policisty, kteří stojí naproti u služebny na zídce a monitorují situaci. Ptáme se, jaké jsou vyhlídky, ale jsou na tom stejně jako my – bez spojení a bez informací. Vůbec netušíme, že nejsme jediní a že jinde je to ještě horší: Vidnava, Mikulovice, Zátor, Holčovice, Kateřinky, Nová Ves...

Až kolem čtvrté stoupaní hladiny zpomaluje a kolem páté voda začíná opadat. Využíváme pří-

ležitosti a jdeme vyvenčit psa. Dojdeme až na roh k obchodu. Všude lidé obhlíží škody. Katastrofa sblížíže.

Pondělí 16. 9.

Ráno je bez vody už i silnice. Auta projíždějí nánošem bahýnka. Telefon nefunguje, elektrina nesvítí a už zastavili i vodu. Plyn syčí normálně. Je to bezpečné?

stavební buňka odnesená povodňovou vlnou

Zpracováváme zeleninu z rozmrzajícího mrazáku. Kotel polívky nakládáme na kolo a jedeme zjistit, jak jsou na tom ti, kdo bydlí blíž u vody. Než došlapeme k náměstí, jsme zablácení až za ušima.

Je neuvěřitelné, co voda dokázala za jedině odpoledne! Nánosy bahna, vymletá dlažba, vyrvaný asfalt, jámy místo chodníků... Mluvíme s lidmi, kteří měli vodu v bytech. Mechanicky vynášejí ven zničený nábytek, pračky, ledničky.

Slyšíme příběhy, při kterých vstávají vlasy na hlavě. „Naproti u sousedů se v okně objevil papír s nápisem SOS. Ulicí se ale hnál přívál, nedalo se tam dostat, telefon nefungoval, nebylo, jak volat pomoc. Jen jsme doufali, že se dokázali zachránit!“ Dokázali. Vylezli do patra a vloupali se do bytu k sousedce. Tam přečkali noc – promočení a v hrůze, co přijde. Doma měli vodu skoro po strop.

Zjišťuju, kde všude voda řádila: benzínka, obchody, informační centrum, minoritský klášter, synagoga, banky. Armáda spásy, Charita, Diakonie, všechno pod vodou. Školy, úřady, hospody. Pamětníci srovnávají s rokem 97. Průtok prý byl letos menší a netrvalo to tak dlouho, ale při kulminaci šla hladina nejméně o 20 cm výš. 80 % města bylo pod vodou.

Pořád jsme bez signálu, elektřiny a vody. Začínáme oceňovat výdobytky civilizace, které jsme dosud brali jako samozřejmost. Nejvíc jsme vděční za to, že svítí slunko a je teplo. Mnozí se ovšem už začínají děsit zimy. Kdo ví, jestli se podaří zprovoznit zatopené kotle a aspoň trochu vysušit nasáklé stěny.

Romantický večer při svíčkách – nic jiného ostatně ani nejde. Město je temné jako nikdy předtím, jen naproti na policejní stanici hučí generátor rozsvěčující reflektor.

Úterý 17. 9.

Obhlížíme sklep – voda klesla, větší část už je přístupná, v té hlubší bude ještě pořád nad kolena. Musíme sehnat gumáky, ať do toho můžeme vlézt. Ulicemi projíždí auto s tlampačem a hlásá čerstvé zprávy. Než stačíme doběhnout k oknům, odjede a my si jen domýšlíme, co to asi provolávali.

Odpoledne ožijí telefony. Obvoláváme rodinu, abychom jim řekli, že jsme v pořádku, a přátele a farníky, abychom zjistili, jak to přežili. Teprve teď se dovídáme, že zaplavené jsou i další vesnice a města.

V Opavě na faře mají vodu i proud. Zkusíme tam odpoledne zajet – pokud je cesta sjízdná – nabrat pár kanystrů a nabít telefony. A musíme sehnat ty holínky, ať můžeme konečně do sklepa. Projeli jsme bez problémů. Vodu i elektřinu jsme doplnili, ovšem gumáky jsou beznadějně. Z bankomatu pro jistotu vybírám pár peněz pro příští dny.

Večer telefonují přátelé a nabízejí se první pomocníci. Těšínáci zorganizovali tři auta pracantů. „Co máme přivést?“ Gumáky všech mož-

ných velikostí... rukavice, generátor, čističe, nářadí, vodu...

Středa 18. 9.

Přijeli před osmou ráno. Vyložíme kontraband a rozdělujeme pracovní skupiny. Hlavní se ponoruje do sklepa a během dopoledne udělá práci, se kterou bych sám bojoval měsíc. Vytahat haraburdí, odčerpat vodu, vystříkat bláto... večer je sklep prázdný a hučí tam vysoušeč.

A ještě můžeme další party rozeslat do okolí: Libušina, Chomýž, Brantice. Všude obraz zkázy a lidé nesmírně vděční, že se o ně někdo zajímá a že jim někdo pomůže.

Konečně jsem se dovolal do Bruntálu. Tam to schytala jediná ulice. Bohužel pro naši faru – ulice „U potoka“ v době povodní není dobrá adresa. Byt a modlitebna jsou našťastí zvýšené, tam voda nedosáhla, ale ve sklepe a v přístavbě bylo půl metru vody. Vyhazují se židle, stoly, kuchyňská linka, skříňky, dveře; musí se vytrhat podlahy a dřevěné obložení. Chvála Bohu za pár dobrovolníků, kteří přijeli pomáhat i sem. ►

Volal Martin Balcar z Ústřední církevní kanceláře, vyřídil pozdravy od synodní rady a začal organizovat pomoc. Sbory pořádají sbírky a posílají skupinky pomocníků. Díky Bohu za církev, která drží pohromadě, díky za bratry a sestry, kteří jsou ochotní nést břemena druhých... Pracanti s sebou přivezli několik krabic buchet.

Čtvrtek 19. 9.

Ráno zapnuli proud. Auto s tlampačem hlásá, že pustí i vodu, ale bude jen užitková, nesmí se pít ani převařená. Ale aspoň spláchneme záchod.

Objíždím další zaplavené farníky a sprátené duše a zjišťuju, jak na tom jsou; mám pocit, že za tři roky v Krnově jsem nevyřídil tolik telefonních hovorů jako teď za dva dny.

Díky štedrosti bratří a sester můžeme rozdávat materiál a suroviny – fara je zavalená krabicemi s čistícími prostředky, vodou a potravinami, náradím a – samozřejmě – gumáky.

Z Orlové přijel jeden bratr a přivezl velký generátor. Půjčíme ho do Brantic. Pomůže hned několika sousedům najednou. O půlnoci přijeli brigádníci z Brna. Ráno i oni pojedou pomáhat do Brantic.

Pátek 20. 9.

Z Prahy přijeli Balcarovi. Obhlížejí situaci, aby mohli účinně shánět podporu. Objedeme spolu město a stavíme se za kurátorem. V dědině kolem potoka je zkáza ještě nápadnější než ve městě. Zbourané ploty, podemleté cesty, vyvrácené stromy, několik domů v ruinách.

Zastavuju na kontaktním centru a zjišťuju, co potřebují. Zítra brigádníci můžou přivést další materiál a vybavení. Potřeby se mění ze dne na den. Včera byly potřeba generátory, dneska už je poptávka nasycená. Peníze tady v tuto chvíli nemají žádnou hodnotu. Obchody jsou zavřené, takže je není kde utrácet. Jejich čas určitě přijde, ale v tuto chvíli jsou mnohem potřebnější dary materiální a ještě víc ruce pomocníků.

Večer přijíždí seniorátní mládež. Budou nocovat na faře a ani jim nevádí, že není jak zatopit

a ve sprše teče studená voda. Zítra se rozdělí do pracovních skupinek a půjdou pomáhat na různá místa v Krnově a Branticích.

Sobota 21. 9.

Nápor na organizační schopnosti. Já, pověstný chaotik, se snažím zkombinovat požadavky na asi 50 pracantů s nějakými 30 lidmi, kteří přijeli. Máme tu mládežníky, opět přijeli Těšíňáci. Telefon drní skoro nepřetržitě. Nakonec se neuvěřitelné stává skutečností – pomohli jsme úplně všem, koho jsme měli na seznamu, a nikdo z pomocníků nezůstal nevyužit.

Je velmi povzbuzující vidět vděčnost lidí, kterým jsme mohli ulehčit v této infarktové situaci. Je pro ně obrovskou posilou vědět, že někdo na ně myslí a někdo za nimi přijede. Pomáhá nejen fyzická makačka, ale i rozhovor a naslouchání. Dobrovolníci odjíždějí utahaní, ale s dobrým pocitem užitečně stráveného dne.

Neděle 22. 9.

Bohoslužby v Krnově skoro normální. Jen elektrina v kostele ještě není. Nevadí, umíme zpívat s kytarou a farář ten akustický prostor taky ukřičí. Sešlo se nás dvakrát víc než obvykle – přišli bratři a sestry z Armády spásy, kteří mají všechny objekty zdevastované. Moc milé ekumenické společenství.

Odpoledne se ohlásila Diakonie – vezou nám vysoušeče. Skvělé, těch bude moc potřeba. A dlouho. Do druhého dne se rozběhly k různým lidem a institucím – funí v rodinných domcích, v pekárničce, a dokonce ve středisku Slezské Diakonie. Vůbec nevadí, že jsou od „konkurence“.

Další dny už rozepisovat nebudu. Věci se pomalu vracely do svých kolejí, postupně začaly fungovat některé obchody, město uklízí ulice a obrovské množství haraburdí ze zatopených prostor se vyváží na obrovskou skládku u nádraží. Lidé makají a uklízejí, ale je vidět, že melou z posledního.

Po adrenalinové euforii přichází velká únava. Likvidace škod se povleče. Zatopené prostory budou použitelné až po několika měsících, nejspíš až na jaře. Ti, kdo měli zatopené obytné prostory, bydlí u příbuzných nebo známých. Dobrovolníků ubylo, odjeli hasiči, vojáci i vězňové. Podzimní počasí je krásné, ale po ránu už je cítit, že zima je za dveřmi. Letošní Vánoce pro mnoho lidí nebudou moc příjemné.

Sčítají se škody. Zjišťuje se, co všechno mají pojistné smlouvy napsáno pidipísmem někde pod čarou. V tuto chvíli už i peníze mají obrovský význam. Budou se platit účty za elektřinu, kupovat nové kotle a další vybavení. A nějaký čas se budeme budit hrůzou, když pár kapek deště zabubnuje na střechu.

Krnovský sbor dopadl dobře. Jen sklep. Jsme za to vděční Pánu Bohu. Díky tomu, že se nemusíme tolik zabývat vlastními škodami, můžeme zprostředkovávat pomoc těm, kdo jsou na tom podstatně hůř. Jsme opravdu vděční za podporu církve. Právě v takovýchto situacích se ukazuje soudržnost Těla Kristova.

Otevřeli jsme kostel pro lidi, kteří jsou zasažení a potřebují si na chvíli oddechnout, vybrečet se, zastavit se nebo třeba jen vypít čaj. Chystáme sérii adventních koncertů, jejichž výtežek půjde na pomoc speciální škole Slezské Diakonie, která byla povodní těžce zdevastovaná. A modlíme se, abychom byli oporou všem, kdo budou oporu potřebovat.

Štěpán Janča, farář FS Krnov

MISIE

Komunitní průkopnictví

Být tam, kde jsem

Průkopnictví – to je obecný název pro nové formy křesťanských společenství, která spojují službu druhým a misijní otevřenost. V minulém čísle Českého bratra (ČB 10/2024) jsem toto relativně mladé hnutí krátce představil. Jakkoli jsou průkopnické projekty velmi různorodé, jedna z možných kategorií by mohla znít „komunitní kostely“ – tedy místa, která jsou pevně zakotvena v souřadnicích lokálního života, jeho potřeb, lidí a příběhů. V dnešním díle našeho malého průkopnického seriálu bych vás proto rád vzal na návštěvu dvou společenství, jež spojuje právě zájem o lidi žijící v jejich bezprostředním okolí.

Sám doma a evangelium (Betondorp kvete, Amsterdam)

Betondorp, tedy doslova „betonová vesnice“. Jde o sto let starý urbanistický experiment z doby po první světové válce, kdy se hledala nová řešení pro rostoucí Amsterdam. „Měli by to tu celé srovnat se zemí a postavit znovu,“ říká mi bez známky ironie Theo, čilý důchodce, se kterým jsem se seznámil na dnešním setkání komunity, jež si říká „Betondorp Bloeit!“, tedy „Betondorp kvete!“. A o rozkvět tady lidé rozhodně stojí – záplava šedivých a hranatých domků je sice architektonicky zajímavá, monochromatické barevné spektrum ale jako by odpovídalo místnímu chudému společenskému životu. „Není tady kam zajít,“ říká mi Anneke, která s Theem pravidelně tráví čas jako jeho pečovatelka. „Náš jediný obchod zavřel během pandemie. Nemáme tu taky skoro žádné ►

rodiny s dětmi. Bydlí tu hlavně starší lidé, do kterých už město nechce investovat.“

Kdo se do nich ale rozhodl investovat, je Margrietha Reinders, ostrážená průkopnice, sama dítě nizozemských misionářů v Tichomoří. Fakt, že v Betondorpu není ani jeden kostel, proto při rozjždění své práce přirozeně brala jako výhodu. „Mám podezření, že kostely se vyprazdňují hlavně proto, protože bohoslužby už několik století vypadají skoro stejně,“ říká mi nad sklenkou piva v kavárně Café de Avonden – právě tady její práce v roce 2016 začala. Po sérii uvolněných tematických večerů u vína začala vztahy navazovat nabídkou jednoduchých bohoslužeb v místním komunitním centru. „Lidé rádi zapalují svíce za lidi, za které se modlí. Řekla jsem si – proč to nedělat společně a nevymyslet kolem toho krátký rituál?“ Margrietha vypráví, že po nějaké době se lidé osmělili a přidali k zapalování svíce i jméno člověka, na kterého myslí, a nakonec i pár slov modlitby. Dnes už spolu v neděli čtou i známé úseky z Bible, které doprovází několika populárními písněmi a krátkým slovem povzbuzení. Práce, kterou Margrietha dělá, vlastně není nikterak složitá. Na místní touhu po vztazích a společenském životě odpověděla svou dostupností, trpělivostí a nabídkou „prostě se potkat“. Kdo tohle potřebuje, přijde. A tak se jednou společně vaří a jí, jindy se vyrábí podzimní ozdoby do oken, o Vánocích se promítá „Sám doma“. Z vnějšku to možná vypadá všedně. Já jsem ale vnímal, že skrze Margriethinu průkopnickou práci a misionářský zápal Betondorp opravdu rozkvetl.

„Pane Bože, ať mi domů nelezou pavouci!“ (Hebron, Amsterdam)

Bloudím čtvrtí rovnoběžných ulic a totožných řadových domů s tmavě červenou cihlovou fasádou. Bohoslužby mají být sice až od jedenácti, ale přesto mám zpoždění. Když upoceně najdu správnou adresu, zamknu kolo a vstoupím do otevřených dveří, pocítím směs úlevy a překvapení. Většina lidí ležerně postává v úzkém, leč útulném předsálí, a v družném hovoru popíjí

kávu, děti pendlují mezi malou zahradou a tácem s buchtami a kapela ještě ladí. Já, tradiční evangelík, podám několika lidem ruku a pak zamířím rovnou do sálu, kde obsadím své místo na jedné ze židlí v půlkruhu a s napětím čekám – vždyť už je skoro čtvrt! Nakonec se dočkám – jen je všechno o něco uvolněnější než v klasickém kostele. Je vidět, že lidé se tu dobře znají, a tak není třeba mít stres z drobného skluzu. Když nás pak přivítá kazatel, lidé se začnou zdravit pozdravením pokoje a hudebníci spustí úvodní píseň – Paradise od Coldplay – konečně se uvelebím i já. Tohle je příjemné.

Světlo si hraje s barevnými vitrážemi a bohoslužby dál běží, místo je během nich jak pro děti, tak i pro další „pecky“ od Pearl Jam či Sufjan Stevens. Nejvíc mě zaujme chvíle sdílení před přímluvnou modlitbou – každý může otevřeně říct, za co by chtěl prosit či děkovat, a kazatel vše v následné modlitbě shrne. Včetně prosby „aby mi domů nelezli pavouci“ – která, jak zjistím za týden, je přímluvným refrémem jedné z místních babyček. I taková prosba, doprovázená neskrývanými úsměvy všech okolo, má tady své místo.

V budově, kde společenství s názvem „Hebron“ sídlí, se o půl století dříve konaly bohoslužby reformované církve. Na historických fotografiích, lemuujících jednu ze stran sálu, si nejde nevšimnout masivního černého mobiliáře a přísných pohledů tehdejšího staršovstva. Člověk by skoro nepoznal, že se jedná o to stejné místo.

V 80. letech se lidé rozhodli pro změnu – v kostele se začaly podávat komunitní večere a potkávat lidé ze sousedství, místo kazatele byl

Margrietha Reinders

zaměstnán evangelista. A v podobné trajektorii se zde pokračuje dodnes. Několikrát týdně

sem člověk může přijít na kávu a kus sousedské řeči, konají se zde kurzy holandštiny, hrají se deskové hry a ve velké kuchyni se vaří večere pro desítky lidí. Pro klid a modlitbu je možné kdykoliv zavítat do malinké kaple. Ve vyšších patrech pak bydlí křesťanská komunita, která se pravidelně schází ke společnému jídlu a k ranní meditaci. „Chodím sem, protože se tady můžu zapojit,“ říká mi Marteena, se kterou po bohoslužbách uklízím kuchyň. „Nemám v životě pocit, že někam patřím, ale tady ho dostávám. Můžu taky druhým lidem pomoci, cítit se užitečná.“ Kazatel, třicátník Jurjen, mi k tomu později přidává svůj teologický rozměr: „Rádi bychom, aby tato čtvrť vzkvétala. To ale znamená víc než jen dělat akce pro sousedy. Vzkvétat – v tom slově je nádech něčeho svatého, něčeho z ráje...“

„Rozkvět“, „vzkvétat“ – možná dnešní díl vyznívá trochu botanicky, ale pro mě jde o trefnou metaforu. Díky ní si představuji, jak evangelium „prorůstá“ místy, ve kterých žijeme, zkrášluje je a přináší lidem, které třeba denně potkáváme, radost a naplnění. A právě o to těmto dvěma komunitním průkopnickým projektům jde. Více zase příště!

Jordan Tomeš

ODCHÁZENÍ

O věcech posledních

Pohled na závěr života očima pracovnice v sociálních službách

Dovolte mi sdělit pohled na téma umírání a smrti tak, jak je vidím já. Podotýkám, že nejde o univerzální návod, jen popis jedné z mnoha cest. Jde o moji čistě subjektivní zkušenost podepřenou léty praxe.

Pracuji jako pečovatelka v domově pro seniory. Setkávám se s mnoha osudy a lidskými příběhy a často jsem i při závěru jejich života. Čím déle vykonávám svoji práci, tím více si vá-

žím žití a ctím i smrt. Tak jako je originální život každého z nás, je jedinečné i naše umírání.

Někdo je opravdu „syt svých dnů“, odchod vyhlíží ne s obavami, ale s nadějí, už ho všechno obtěžuje, bolí, nepřeje si žádnou péči. Všichni jeho předkové a vrstevníci odešli a on touží jít za nimi. Chce svůj klid, svůj přístav.

Jiný je svírán úzkostí. Cítí, že se konec blíží, bojí se neznámého, osamělosti, bolesti. Touží ►

po lidské přítomnosti, chytá se každé ruky, nese tmu kolem sebe, nařiká.

Další je pozoruhodně vyrovnaný. Klidný, smířený, tichý, často hledí do dálí. S úsměvem děkuje, očima přitaká, že je vše v pořádku.

A někdo pro neklid nemůže ani spát. Často volá blízké, mrzí ho, že nestihl urovnat spory a odpustit křivdy.

Ke každému je nutno přistupovat jinak. Respektovat přání jeho i rodiny a snažit se ulehčit to přetěžké období.

O naše obyvatele se starám týdny, měsíce, v některých případech i léta. Vstupuji do jejich domovů, neboť to oni jsou ve svých pokojích doma. Já jen s jejich svolením host. Zním jejich zvyky, vím, co jim chutná, co jim uleví od bolesti, z jakého hrnečku rádi pijí a na kterém boku nejraději uléhají. Víím, co je těší i trápí, někdy lépe než rodina. Pomáhám s osobní hygienou, převlékáním, koupáním. Oni mne zdraví jménem, nebo alespoň úsměvem přivítají. Je jasné, že jakési pouto vznikne, přes snahu o profesionální přístup.

Kdykoliv mám tu čest doprovodit člověka až k poslednímu dechu, cítím velikou úctu a vděčnost, že mi dovolil účast u tak hluboce intimního, osobního okamžiku. Pociťuji směsici smutku i úlevy. A vždy se mě smrt tak nějak dotkne.

Umírání doma

Pokud žije váš senior doma a víte, že jeho čas se krátí, jeho zdravotní stav to dovoluje a je to jeho i vaše přání, nebojte se ho ponechat v rodinném kruhu. Péče o umírajícího je vysilující, budete potřebovat pomoc širší rodiny i profesionálů, váš lékař by vám měl doporučit pečovatelskou službu, domácí péči zdravotní sestry či mobilní hospic. Ti všichni vám poradí, jak upravit pokoj, lůžko, pomůcky. Umírající toho většinou moc nepotřebuje, tělo postupně přestává přijímat stravu a tekutiny pojme málo, vedle péče o tělo budete zvlhčovat rty a vytírat ústa gelovou tyčinkou.

Ale nezapomínejte vařit, jíst a spát. I vy potřebujete energii, i když vám strach a zármutek svírá srdce i žaludek a na jídlo není ani pomyslení. Váš blízký sice potřebuje klid, ale důvěrně známé zvuky a vůně domácnosti ho uklidňují a ujišťují, že je v bezpečí domova. Nebojte se sedět vedle jeho lůžka a s rodinou rozprávět o nejobyčejnějších věcech. A sami se s ním rozlučte ve vhodné chvíli, i když bude možná žít ještě dny, nebo dokonce týdny. Řekněte své babičce, jak rádi jste k ní jezdili na prázdniny a že umí ty nejbáječnější borůvkové knedlíky. Dědečkovi, jak rádi vzpomínáte, že vás bral na procházky nebo na ryby. Poděkujte mamince, že vám pofoukala bolístky, a tátovi, že vás naučil plavat a opravit vodovodní baterii.

Pokud je váš blízký věřící, pozvěte faráře nebo pastorační pracovníci ke krátké pobožnosti. A dohodněte se s lékařem, jak postupovat v případě zhoršení zdravotního stavu, zda budete volat rychlou záchrannou službu či mobilní hospic.

Umírání v zařízení sociální péče

Je ale možné, že prostě nebudete mít sílu dosloužit vašemu blízkému až do konce, nebo již žije v zařízení sociální péče. Nevyčítejte si to, každý máme svoje limity a co se jednomu zdá těžké, ale zvládnutelné, pro jiného může být k neunesení. V tom případě svého rodinného příslušníka co

nejčastěji navštěvujte. Vezměte s sebou i děti, bude to přínosné pro obě strany. I ony musejí přijmout, že život má svůj začátek i konec. Dříve se rodilo i umíralo doma a děti to braly jako přirozený běh života. To až moderní doba uschovala bolavé věci za zdi ústavů. Možná byl váš blízký zařazen do obecné paliativní péče. Držte ho za ruku, povídejte si s ním, ukažte fotky. Pokud se vám zdá, že nevnímá, poseďte u něj a dejte najevo, že jste s ním. O vše ostatní se postará personál, ale vaši přítomnost nahradit nedokáže.

Společnost si odvykla myslet na smrt. I „kus života těžkého“ (J. Wolker) – umírání. Svěřili

jsme je institucím a odborníkům. A přece před ní nemůžeme zavírat oči. Jednou se dotkne každého z nás.

Já se vynasnažím, bude-li mi dáno, dál vykonávat svoji práci podle nejlepšího vědomí a svědomí. A až se naplní můj čas, budu doufat, že někdo tiše přistoupí tentokrát k mému lůžku, vezme mě za ruku a konejšivě pohladí po čele. A já budu vědět, že jsem v dobrých rukou. A do těch nejlepších, Božích, jdu.

Libuše Rozbořilová, pracovnice v sociálních službách, foto: Karel Cudlín (Diakonie ČCE)

EVANGELICKÁ AKADEMIE

Zahraniční spolupráce evangelických škol přináší nové plody

Spolupráce mezi brněnskou Evangelickou akademií, VOŠ sociálně právní a německou Evangelickou odbornou školou sociální pedagogiky ve Stuttgartu sahá až do roku 2006. Od té doby probíhají vzájemné týdenní návštěvy studentů, při kterých se účastníci seznamují mezi sebou navzájem a poznávají partnerskou školu a město. Ale především na exkurzích zjišťují, jak se jejich obor dělá v zahraničí. Studenti z Brna tak například každým rokem poznávají zajímavá zařízení sociální práce ve Stuttgartu a okolí.

Díky této dlouholeté spolupráci, kterou na kratičko přerušila pouze covidová pandemie, existují mezi školami silné vazby, které v letošním roce přinesly nové plody. V březnu se v Brně uskutečnil koncert Ekumenického sboru Stutt-

gart. Při něm toto velké pěvecké těleso, doplněné německými sólisty a českými hudebníky, provedlo *Petite messe solennelle* G. A. Rossiniho. Koncert se konal pod záštitou ministra

studentka Veronika Ondrušková

kultury ČR a primátorů partnerských měst Brna a Stuttgartu. Celou tuto kulturní akci ►

domluvila ředitelka brněnské Evangelické akademie Renáta Michálková s panem Dietmarem Böhmem, který měl dlouhá léta na starosti spolupráci škol za německou stranu a jenž je současně členem zmíněného pěveckého tělesa. Vydařeného koncertu se zúčastnili také zástupci z obou partnerských měst a škol i z vedení ČCE.

Dalším plodem dlouholeté spolupráce evangelických škol byla měsíční odborná stáž studentky třetího ročníku Veroniky Ondruškové v církevním vzdělávacím zařízení St. Josef ve Stuttgartu. Tato zahraniční stáž se uskutečnila v rámci programu mobility pro studenty Erasmus+ a byla financována z prostředků EU. Veronika pracovala v organizaci, která se věnuje péči o děti a mládež a nabízí komplexní služby pro rodiny, a získávala tak cenné poznatky pro sociální práci s touto cílovou skupinou. Vedoucím její odborné praxe byl pan Mathias Vogel, absolvent partnerské evangelické školy. Ke své stáži

Veronika říká: „Odjet sama na celý květen do cizí země v rámci projektu Erasmus+ pro mne byla jedna z největších výzev v mém dosavadním životě. A chtěla bych říct, že kdokoli bude mít příležitost takto odjet, ať bez rozmyšlení jede. I kdyby měl jet sám. Jedná se o natolik cennou zkušenost, která vás posune v mnoha směrech, že by byla opravdu velká škoda ji minout. Děkuji naší škole, zařízení St. Josef a programu Erasmus+ za tuto možnost!“

Spolupráce obou evangelických škol kdysi vznikla zdola a s jasným pedagogickým záměrem. Možná právě proto funguje tak dlouho a je ve vedení obou měst vnímána jako příklad dobré praxe. Jsme vděční oběma městům za podporu realizace této spolupráce a programu Erasmus+ ze jejího rozvoje v letošním roce.

Jan Vybíral, *Evangelická akademie VOŠ sociálně právní Brno, foto: archiv školy*

RECENZE

Kristus jde na sever

Nová kniha spisovatele a divadelníka Jiřího Šestáka *Kristus jde na sever* je titulem, který by křesťansky orientovaného čtenáře neměl minout. Autor ve svém historickém románu rozvíjí příběh markomanské královny Fritigil, o níž víme, že si vyměnila několik dopisů s milánským biskupem a pozdějším světcem Ambrožem. V korespondenci se objevovala hlavně náboženská témata. Fritigil, zdá se, byla pokřtěná v ariánském ritu, ale měla ve svém okolí lidi, kteří hovořili a psali latinsky a patrně žili v jednotě nikoliv s ariánskou, ale s římskou církví. Královně Fritigil, jejíž panství přicházelo do stále častějšího napětí a potyček s okolními kmeny, však nestačilo si o tom, co je to „pravá víra“, jen dopisovat. Rozhodla se proto, že se

z prostoru – patrně na našem území – vydá za samotným Ambrožem, který se jí stal v hloubce toho slova duchovním inspirátorem a vůdcem.

Začátek románu přivede čtenáře do víru obrovské bitvy, v níž vojsko královny Fritigil sice s velkým štěstím, ale přece jen zvítězilo nad hunskými válečníky. Fritigil si však uvědomuje, že přijdou další bitvy, ve kterých už zvítězit nemusí. Její cesta do starověkého Mediolana (Milána) se tak stává nejen cestou za duchovním poznáním, ale také cestou, na níž bude hledat spojení s Římskou říší. Na náročné cestě přes Alpy si začíná postupně uvědomovat, že síla Římanů už není, co bývala, a že i oni sami zápasí v bojích, kde vítězství znamená přežití Říma, prohra pak jeho vyplenění a definitivní konec.

Autor zasadil příběh do historických míst starobylého císařství, která sám mnohokrát navštívil, aby na vlastní oči viděl, kde se tvořily dějiny velkého světa. V monologích hlavních postav a v rozhovorech se otiskuje jeho životní herecká a divadelní zkušenost, pozorovací talent a smysl pro dramaticko. A tak se v knize, která v žádné části v ničem nekolísá, ale naopak graduje, nemá čtenář šanci ani jednu jedinou vteřinu nudit. Obraz, který mu běží před očima, však není jen historickým otiskem s příměsí nutné umělecké fabulace. Klade čtenáři důležité otázky po víře, po hodnotách, po osobních postojích, po jeho statečnosti i vizích, co vlastně chce učinit se svým životem a s prostředím, které vnímá jako svůj domov. Krásná žena, královna Fritigil, poznamenaná mnohými jizvami a šrámy z bojů, je symbolickým příkladem, že aby člověk mohl růst a nakonec i žít, musí se nutně vydat na cestu – od sebe sama, do nejistoty, do dálky, do neznáma. Jedině tak se mu ukážou horizonty, které by ve své dosavadní zabýlenosti zřejmě nikdy nepoznal.

Hlavní protagonisté knihy, královna Fritigil, její manžel a syn, její družina, svatý Ambrož a jeho sekretář Paulinus, zprostředkovaně svatý Augustin, císař Theodosius, legendární generál Stilichon, Chromatius, biskup z Aquileje

a mnozí další, jsou pro nás, současné čtenáře, reprezentanty toho, co sami známe a v čem žijeme – rodící se globalizovaný svět. V něm získávalo své místo pochopitelně také křesťanství, zatímco dnes toto zabezpečené místo ztrácí. Otázky po pravém Bohu, po smyslu Kristova vykupitelského příběhu, otázky po Božím milosrdenství, po lásce k nepřítelům, otázky po smyslu života, které slyšíme vycházet z úst královny Fritigil a římských velikanů, jsou v mnohém podobné těm, které si klademe my, lidé 21. století. Víra, čtu v Šestákově knize, nesmí ztratit smysl pro realitu všedního života. I věřící člověk, který se rozhodl kráčet v Kristových stopách, má vedle povinnosti milování sebe sama a druhých jako sebe sama chránit území, kulturu a tradice, které vyrostly na Kristu a přinesly velký užitek. To všechno je možné ale jediné za té podmínky, že člověk zůstane otevřený tomu, co přichází, co je nové, co přirozeně hovoří jiným jazykem a vytváří jinou symbolickou mapu. Když se totiž nakonec královna Fritigil vrací na své území, na sever, nese s sebou Krista, kterého chce učinit pilířem budoucnosti své říše. Přivádí s sebou – možná – i biskupy a kněze, kteří o staletí dříve než věrozvěstové hovoří k lidem o Bohu a Božím milosrdenství. Jakého Krista Fritigil přináší? V čem jí byl nápomocen mediolánský biskup Ambrož a setkali se vůbec? Jakou roli hrál v jejím obrácení biskup Chromatius z Aquileje, u něhož se zastavuje na půli své cesty? Budete-li mít čas, věřím, že tuhle knihu jen tak neodložíte a že ji přečtete na jedno nadechnutí. Právě tak jako já či Tomáš Halík, Václav Němec a Karel Skalický, kteří ji svými texty vyprovází na cestu k vám, ke čtenářům.

Šesták, Jiří: *Kristus jde na sever*. Praha: Kant 2024, 272 s.

Zdeněk A. Eminger

Canto ostinato: Listopad, prožitky blízké zimy

C*canto ostinato* je hudební skladba. Patřím k lidem, kteří se v hudbě vyznají jen málo, a tak by název románu mou pozornost nepřitáhl. Spíše naopak. Pozornost kritiků ale kniha vzbudila a právem si získala taková doporučení, že se dostala i ke mně.

Pavel Kolmačka je básník a prozaik. Jeho próza je poetická a civilní zároveň. Nevšedně nás provází jakoby všedními dny; časem, který je ve skutečnosti jedinečný, protože se jedná o poslední dny před smrtí a pohřbem jednoho člověka. Lehce plyne děj, který ve skutečnosti zaznamenává obtížné období v rodině, kde dospělé děti doprovází umírajícího otce a po jeho smrti se s ním loučí a vypravují pohřeb.

V šestnácti dnech se ve vyprávění střídají jednotlivé postavy a čtenář se k nim smí připojit, nahlížet do jejich běžných úkonů, vzpomínek a vnitřních pochodů. S určitou výsadou pozorovatele tak nahlíží, jak pestrý a složitý vzor je utkáno z jednotlivých životních příběhů a zkušeností, co všechno k němu patří a co jej ovlivnilo. Román nehodnotí, nabízí hluboké postřehy a myšlenky, dává vyznít otázkám po smyslu a hloubce vztahů i hlasům minulosti, ale to všechno se odehrává lehce, jako když kapky deště čeří hladinu pravidelnými kruhy.

„Hudba je z evolučního hlediska naprosto zbytná,“ říká jedna z postav Kolmačkova románu, když se snaží shodit ze stolu koncept

duše a duchovnosti člověka, „nic než hmota.“ Dává to smysl tváří v tvář smrti? Kolmačka užívá hudbu jako ilustraci či asociaci odkazující k životu, tvůrčímu procesu, v němž se opakují motivy, kde spolu leccos hraje a kde přitom stále záleží na interpretech. Smrt je tím, co katalyzuje hledání sebe samých, uvědomování si souvislostí.

Ve vyprávění se střídá hudebník Alexej, jeho sestra Kateřina, manžel Kateřiny František, Alexejova přítelkyně švýcarská terapeutka Ingrid. Kromě umírání a smrti Alexejova a Kateřinina otce jde život dál a rodina při tom prožívá i jiné reálné menší a větší starosti. Jednotlivé, zdánlivě možná nevýznamné střípky vykreslují skutečnost, do níž smrt sice samozřejmě patří, a přece se s ní musíme stále vyrovnávat; konfrontuje nás s naším životem, s naší minulostí i přesvědčením.

Canto ostinato je Kolmačkův druhý román, ale na svém kontě už má několik básnických sbírek. Bez patosu nás v této próze přivádí k tématu podzimu života. Na konci září za to převzal Cenu Jaroslava Seiferta, která je udělována významným klasikům české literatury. Ondřej Sabol (pro časopis Ohlasy) při té příležitosti shrnul: „Pavlovy texty jsou tu pro všechny hladové po hloubce a doteku s opravdovým životem včetně toho, co jej přesahuje. Pokud jste o Pavlovi zatím jen něco slyšeli, nebo třeba zachytili zprávu o Seifertově ceně, zkuste se začíst do jeho textů. Zvou nás k tomu podzimní plísňkanice, mlhy, kaštany a zpožděné rychlíky ve Skalici.“

Pavel Kolmačka, *Canto ostinato: Listopad, prožitky blízké zimy*, Triáda 2023, 352 stran.

Jana Hofmanová

Chvalčovské miniatury počtvrté

Vychází nová sbírka varhanních doprovodů Ladislava Moravetze

Písně si s sebou neseme celý život. Ty úplně první, které jsme zpívali jako malí, a pak ty další, které k nim v průběhu let přibývaly. Patří k nim i písničky duchovní. Máme je schované v kapse pro dny dobré i zlé. Připomínají nám to podstatné a důležité, o co nechceme přijít.

Při bohoslužbách se učíme najít sebe v nových písních a zároveň znovu objevujeme hloubku těch starobylých, které přečkaly staletí.

Díky všem muzikantům, kteří nás při společných shromážděních doprovází. Právě jim, a skrze ně i nám, je určena sbírka *Chvalčovské miniatury 4*, která spatřila světlo světa před prázdninami. Celocírkevní kantor Ladislav Moravetz v ní nabízí nové varianty předeher, doprovodů k písním ze zpěvníku a také samostatné skladby pro bohoslužby.

Začínající varhaníci v ní najdou jednodušší úpravy. Mohou si postupně osvojovat doprovod s pedálem. Skladby pro nástroj bez pedálu tam také najdeme. I na zkušené doprovazeče tato sbírka pamatuje. Ostatně sám autor nás hned v úvodu upozorní, jak s touto hudební nabídkou pracovat.

Publikace byla představena na Hudebním odpoledni 23. června ve zlínském evangelickém kostele. Zaznělo při něm 11 ukázek, písně zazpíval pěvecký sbor Echo. O náplni této sbírky promluvili místní presbyteři i samotný editor. Radost z ní vyjádřil také nový starosta Chvalčova, vesnice pod Hostýnem, kde autor žije a komponuje.

Chvalčovské miniatury 4 si můžete objednat na adrese moravetz@e-cirkev.cz.

Varhaníci najdou seznam doprovodů na stránkách evangelickyzpevnik.cz v odkazu „Materiály – Srovnávací tabulka“.

Ladislav Moravetz s velkým zájmem sleduje, co se děje ve světě duchovní hudby. Odráží se to v přípravě pravidelných dirigentských kurzů, kde v průběhu let působily desítky hudebních osobností z celé Evropy jako lektori. Moravetzovo zaujetí je znát také v jeho skladatelské tvorbě, která vyniká nápaditostí a barevností, zároveň je vyvážená a pečlivě promyšlená.

Přeji této sbírce zvědavé varhaníky a nám stálou radost ze zpěvu.

Jiří Pejla

Moderátorství Zaplatpánbů

Ohlédnutí za letošním Sjezdem z pohledu moderátora

Příběh toho nápadu, pustit se s Jakubem (Kubanem) Němcem do moderování Sjezdu, vyvřel při vzpomínce na různé kujónské moderátory. Jak to ale pojmout? Inu, hlavně ať nás to baví. A když to bude bavit nás, strhneme dav a prosytíme bláznivou pořouchlostí nejednu dušičku.

Úvodní scénka byla na misce vah trapnosti, veselosti a špetky absurdnosti. Všichni v ní uměli, ale vlastně ne. Kdo na Sjezdu byl, ví, že páteční bloky informací bývají pohříchu zdlohavé až k zalknutí. A tak v průběhu informačního proudu jsme naučili mládežnictvo tleskat na povel – mávnutím praporem ČCE. Zahráli jsme si na dvojníky s Vaškem Stávkem, kdy Kuban běhal za oponou místo nás, aby to vypadalo jako jeden muž. Po rychlém ubytování následoval koncert kapely Sunrise gang, který vlévá klasickým svítákovkám novou šťávu.

Sobota bývá ten první plný den po propovídané noci. Inu, začali jsme milým trapasem s košilí, která nemá záda. Lépe propagovat to, že ve foyer lze vyměnit šatník, jsme neuměli.

Po programu Jiřího Mrázka jsme uváděli dvacetiminutovky vojenským krokem. Rázně, monotónně, stručně. A ano, ten kontrast s předchozím praštěným pobíháním na pódiu budil v lidech nejeden úsměv.

Odpolední šňůra byla vždy jen krátkým představením. Večer však přišlo představování skupinky, která chystala celý kromobyčejně vydařený víkend. Dali jsme jim dvě pořouchlé otázky,

na které odpověděli po svém, a tím se představili.

V neděli jsme byli svědky jedné z nejbáječnějších bohoslužeb. Bigbeatová kapela pod vedením Filipa Boháče spolu s veršovaným kázáním Ivy Květonové a Filipa Kellera zapříčinila úsměvy, radost a Boží přítomnost. Srdce plesalo, vzduch voněl přijetím, milostí a loajalitou. Z očí bylo vidět nadšené hltání každého slova.

Závěrečné děkování jsme díky krátkým potleskům s praporem zvládli za dvě minuty a nikoho jsme snad nevynechali.

*moderátoři sjezdu 2024 (zleva): Jakub Němec
a Matěj Halaš*

A tak děkujeme přátelům za celý průběh a těšíme se za rok!

Matt Halaš, foto: Kuba Rais, Dan Ridzoň

Tenkrát naposled

Popravě ve vodě bez kruhu. Poprvé na kole, poprvé ve škole, poprvé sami doma. Silné jsou vzpomínky na události, které se odehrály poprvé. První výlet, první let i první úlet, první taneční, první láska, první zklamání. Jako teenageři jsme s uzarděním hltali rubriku „tenkrát poprvé“ jistého časopisu pro mládež. Netřeba popisovat, jaká „poprvé“ přibližovala. A dál – poprvé za volantem, první práce, první výplata. První dítě a jeho první slova a první krůčky. A první vnouče. A první umělý kloub.

Kolik svých „poprvé“ vysypete z rukávu? Zkuste si pět deset takových vzpomínek napsat na papír a chvíli o nich přemýšlet. Jaké pocity se dostavují? Radost, pousmání, možná lehké dojetí?

A co kdybychom to teď otočili: máte už u některých věcí svá „naposled“? Stálo by za to mít ve svém životě rubriku „tenkrát naposled“, kam bychom si střizlivě a vědomě zapisovali to, co už znovu nezažijeme? Já třeba s jistotou vím, že už nikdy nebudu hrát skořápky poté, co mě jistý balkánský kouzelník na břehu Seiny v Paříži připravil o padesát eur. Ano, nemusíte mi říkat, že to bylo zatmění mysli.

Ale vážně: jde vůbec popsat nebo si jinak uvědomit svůj poslední výlet, poslední koncert, poslední cestu autem, poslední kázání, poslední milování, poslední slovo? Stihneme to? Nebo budeme muset promítnutý film svého života přeskochit jako závěrečné titulky na Netflixu?

A jestli nám bude dáno zapsat si aspoň některá svá důležitá „tenkrát naposled“, jak se u toho budeme cítit? Vděčně? Pokojně a smířeně? Nebo spíš budeme smutní, vyděšení, plní strachu?

Jestli někdy budu takový poslední seznam vytvářet, zkusím tam napsat i toto: poslední bolest, poslední hořkost, poslední uraženost a sebelítost, poslední výčitka, poslední pocit beznaděje, poslední výbuch vzteku, poslední úzkost. I tohle všechno přece bude jednou naposled. A pak asi budu doufat, že Poslední slovo už nebudu mít já.

Pavel Hanych, foto: pexels.com

Mladé salárnice. (Fotokoutek Českého bratra na sjezdu mládeže, Svitavy, 5. 10. 2024.)

foto: archiv ČB

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Ester Karásková

Členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,

Jana Hofmanová, Ondřej Kolář,

Lenka Ridzoňová, Adam Šůra

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

NA OBÁLCE

vstupní brána na evangelický
hřbitov v Daňkovicích

foto: Ben Skála

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

www.ceskybratr.cz

- audioverze

- řazení podle rubrik

- verze v PDF ke stažení

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka prosincového čísla

ČB 12/2024 je 17. 11. 2024.

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem **Pojmy víry**.

ISSN 1211-6793

17. 11. 2024 od 19:30

BOHOSLUŽBA DÍKŮVZDÁNÍ

kostel svatého Martina ve zdi

Bohoslužbu povede evangelický farář
a signatář Charty 77 Vojen Syrovátka.

Budou se zpívat samizdatové písně
s doprovodem varhan i kapely.

Přijďte se ztišit
na závěr svátečního dne...

DÍKY ŽE MŮŽEM

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV EVANGELICKÁ
VEČERNÍ BOHOSLUŽBY U MARTINA VE ZDI

POSTAVME SE
ZA VÍRU A SVOBODU

ČERVENÁ STŘEDA

Den připomínky všech
pronásledovaných
pro svou víru

27. LISTOPADU 2024

VÍCE INFORMACÍ NA:
www.cervenastreda.cz
www.facebook.com/cervenastreda

#RED
WED
NES
DAY

